

univerzitná knižnica
v bratislave

ISSN 1210–2016

BULLETIN
UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE

1/2011

V čísle:

Informácie z UKB
Informácie zo seminárov a porád
Rôzne
Personálie
Kalendár akcií

O b s a h

INFORMÁCIE Z UKB

BAŠAGIČOVA ZBIERKA VO SVETE

Výstava Bašagičových islamských rukopisov v Kuvajte 5
Klára Mészárosová

**Prezidentka Americkej asociácie knižníc
pani Roberta Stevens v Univerzitetnej knižnici v Bratislave** 7
Dagmar Kleinová

**Najnovšie publikácie Univerzitetnej Knižnice v Bratislave
a Slovenskej národnej knižnice v Martine** 10
Univerzitná knižnica v Bratislave, 31. marec 2011
Bronislava Svobodová

Vyhodnotenie Týždňa slovenských knižníc 12
Táňa Popová

Univerzitka na facebooku 15
Viera Kuchtová

INFORMÁCIE ZO SEMINÁROV A PORÁD

Novela zákona o archívoch a registratúrach 17
Odborný seminár
Táňa Popová

Seminár o výrobe pergamenu 18
Ivana Palkovičová, Ján Kollár

Virtuálna knižnica – knižnica tretieho tisícročia 23
11. ročník odborného seminára
Bronislava Svobodová

Dlhodobá ochrana digitálneho kultúrneho dedičstva 24
Medzinárodný seminár
Peter Slančík

Nástroje novej generácie na vyhľadávanie informácií 25
Seminár
Peter Slančík

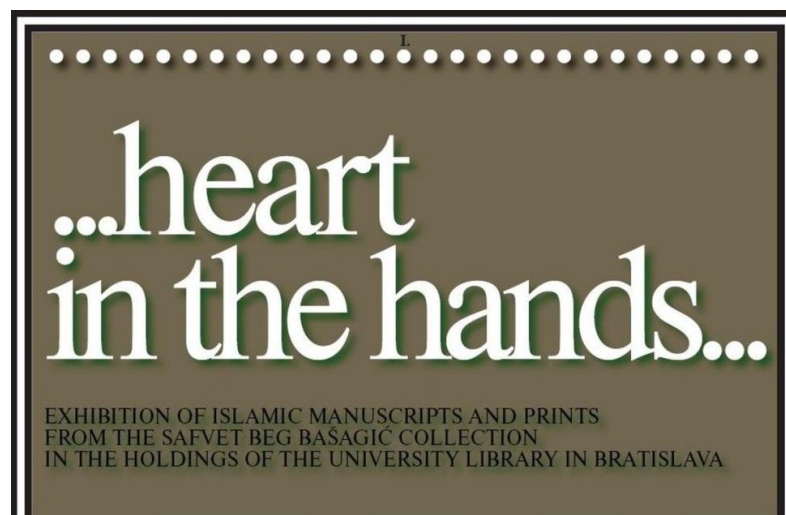
Aké bolo a čo prinieslo INFORUM 2011 17. ročník konferencie <i>Jozef Kmeť</i>	26
13. zasadnutie národnej komisie pre služby <i>Henrieta Gábrišová</i>	30
RÔZNE	
30. výročie prijatia Univerzitetnej knižnice v Bratislave do IFLA <i>Dagmar Kleinová</i>	33
PERSONÁLIE	
Jubileá v kabinete retrospektívnej bibliografie UKB <i>Katarína Pekařová</i>	44
Pri rozlúčke s prof. Vladimírom Dvořákom <i>Kamila Fircáková</i>	45
KALENDÁR AKCIÍ	
Podujatia uskutočnené v Univerzitetnej knižnici v Bratislave v 1. polroku 2011 <i>Marcel Šustek</i>	51

VÝSTAVA BAŠAGIČOVÝCH ISLAMSKÝCH RUKOPISOV V KUVAJTE

Univerzitná knižnica v Bratislave pokračuje v úspešnej prezentácii svojej činnosti na ázijskom kontinente.

Výstavu ... **srdce v rukách ... (... heart in the hands ...)**, po vydatených podujatiach v rôznych štátoch Európy a Ázie, pozvali aj do Kuvajtu. Pozvanie výstavy inicioval veľvyslanec Slovenskej republiky v Kuvajte, pán Ivan Lančarič. Arabské, turecké a perzské rukopisy a tlače knižnice sarajevského vzdelanca Safveta bega Bašagića, sú odrazom európskej islamskej kultúry a sú registrované v programe UNESCO – Pamäť sveta.

Výstavu otvorili 20. 6. 2011 v priestoroch Múzea moderného umenia v Kuvajte. Uskutočnila sa pod patronátom Národnej rady pre kultúru, umenie a písomnosti Kuvajtu a otvorenia sa zúčastnil jej generálny tajomník Ali Hussein Al Youha. Výstavu otvoril veľvyslanec Ivan Lančarič, ktorý priblížil históriu knižnice Safveta bega Bašagića. V priebehu vernisáže vystúpil aj veľvyslanec Bosny a Hercegoviny v Kuvajte Yasin Rawashdeh, ktorý prítomných oboznámil s osobou Safveta bega Bašagića a poďakoval sa Slovenskej republike a Univerzitetnej knižnici za záchranu a uchovávanie tohto vzácného kultúrneho dedičstva nielen Bosny, ale celého ľudstva. Otvorenia výstavy sa zúčastnili aj zástupcovia kuvajtského diplomatického zboru. 21. 6. 2011 ju navštívil aj minister zahraničných vecí Bosny a Hercegoviny Sven Alkaj, ktorý ocenil fakt, že vystavené dokumenty sa podarilo predstaviť kuvajtskej verejnosti vďaka „priateľom z Bratislavy“.

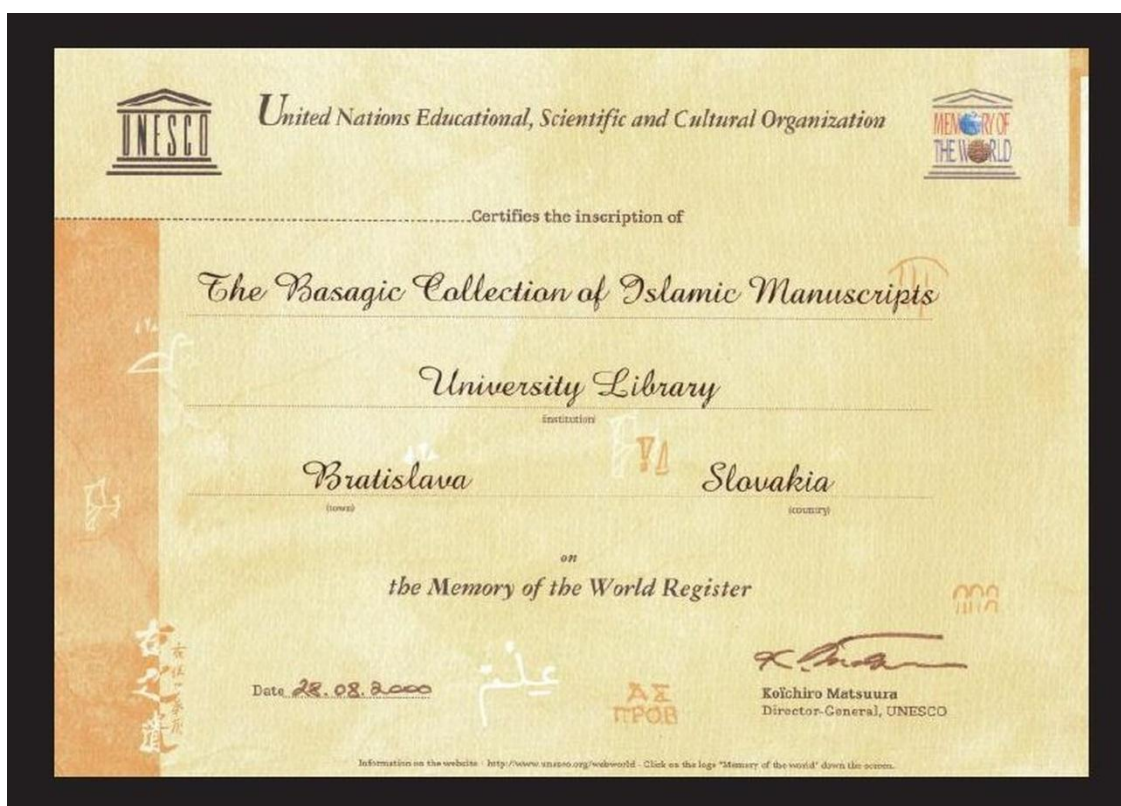

Ali Hussein Al Youha navrhol, aby medzi Národnou radou pre kultúru, umenie a písomnosti Kuvajtu a Ministerstvom kultúry SR, resp. Univerzitnou knižnicou sa spolupráca zakotvila aj v medzištátnej dohode. Tiež by privítal spoluprácu Univerzitetnej knižnice s Národnou knižnicou Kuvajtu, ktorú plánujú otvoriť na jeseň roku 2011 s približne 1,7 milióna zväzkami.

O výstave informovali tlačové agentúry News Agencies Public Site a Internationale Koran-Nachrichtenagentur.

Je potešujúce, že výsledky snaženia pracovníkov Univerzitnej knižnice majú pozitívny ohlas vo svete a že prezentácie inštitúcie nielenže prekračujú rámec úzkej spolupráce medzi podobnými pracoviskami, ale stávajú sa symbolom dobrej vôle a kooperácie aj v širokom medzinárodnom kontexte.

PhDr. Klára Mészárosová

PREZIDENTKA AMERICKEJ ASOCIÁCIE KNIŽNÍC PANI ROBERTA STEVENS V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI V BRATISLAVE

V rámci pracovnej návštevy Slovenska v dňoch 9. až 17. mája 2011 navštívila Univerzitnú knižnicu v Bratislave pani Roberta Stevens, prezidentka Americkej asociácie knižníc.

Americká asociácia knižníc (American Library Association – ALA), založená roku 1976 vo Filadelfii, je najväčšia a najvplyvnejšia knihovnícka organizácia nielen v USA, ale aj na svete. V súčasnosti má viac ako 66 tisíc členov – knihovníkov a knižníc. ALA podporuje knižnice a vzdelávanie knihovníkov, angažuje sa pri vývoji knižničných štandardov a obhajovaní postavenia knihovníkov a knižníc v spoločnosti, udržiava kontakty s lobistami a so senátormi v senáte pri presadzovaní záujmov knižníc a knihovníkov. Všetky zákony a programy, ktoré sa nejakým spôsobom týkajú knižníc, pochádzajú z dielne asociácie alebo sú asociáciou odobrené. ALA vydáva celý rad odborných časopisov a publikácií. Známa je výročná konferencia, usporiadaná vždy v inom meste USA, ktorej sa každoročne zúčastní do 20 tisíc jej členov.

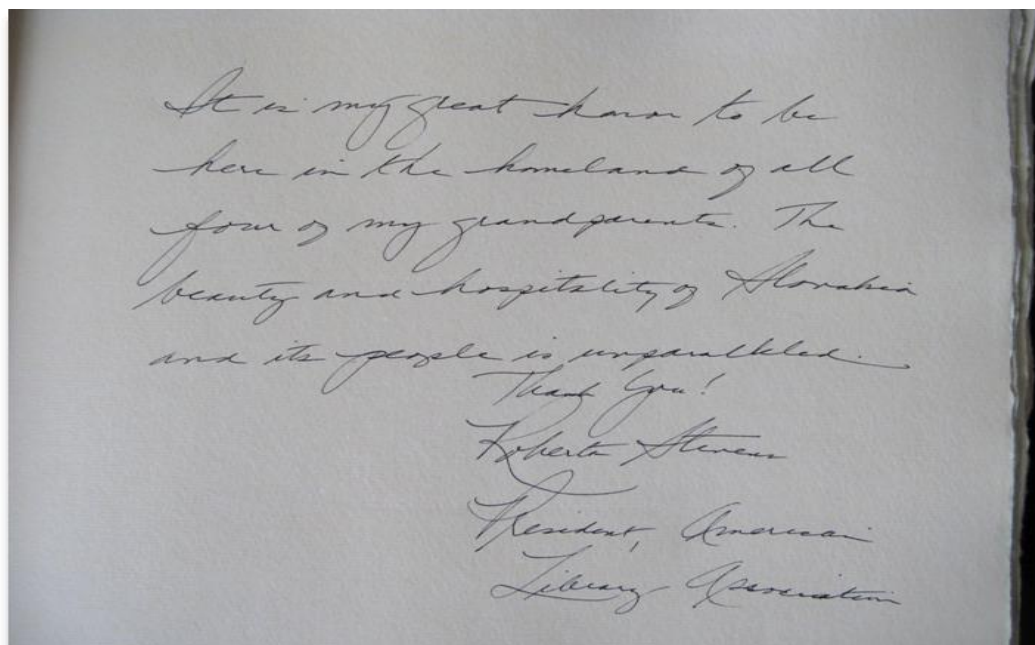
Pani Roberta Stevens sa stala prezidentkou asociácie na obdobie rokov 2010 – 2011. Táto funkcia je vyvrcholením jej tridsaťšesťročnej profesionálnej kariéry. Pôsobila v oblasti školských knižníc, bola predsedníčkou viacerých prestížnych inštitúcií, viedla niekoľko celonárodných projektov. Spomeniem trojročný program dvojstého výročia Kongresovej knižnice, riadila Národný knižný festival, projekt Miestne dedičstvo a projekt Dary národu, v rámci ktorého sa vyzbieralo 80 miliónov dolárov.

Prezidentka ALA sa počas svojho pobytu zúčastnila viacerých odborných podujatí vo všetkých regiónoch Slovenska. Vystúpila na medzinárodnom sympóziu INFOS 2011 vo Vysokých Tatrách v rámci plenárnej

sekcie Postavenie knižníc a pamäťových inštitúcií, s prednáškou 21. storočie knižníc: výzvy a príležitosti. Pani Roberta Stevens tu viedla aj workshop na tému Presadzovanie a obhajovanie záujmov knižníc s dôrazom na hľadanie vhodných podporovateľov a získavanie finančných prostriedkov na projekty a aktivity knižníc. Navštívila informačné centrá InfoUSA v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici a v Štátnej vedeckej knižnici v Košiciach a Knižnicu a informačné centrum Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity. Štátna vedecká knižnica v Košiciach, Spolok knihovníkov Slovenska a Veľvyslanectvo Spojených štátov amerických na Slovensku pripravili v Košiciach stretnutie s týmto významným hosťom a prednášku pre knihovnícku obec. Prezidentka Americkej asociácie knižničvenovaľa Spolku slovenských knihovníkov pri príležitosti jeho 65. výročia založenia dvojročné čestné členstvo v ALA.

Pobyt na Slovensku ukončila pani Roberta Stevens v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Okrem rozhovorov s médiami, prehliadky informačného centra InfoUSA, podpisu do pamätnej knihy Univerzitnej knižnice v Bratislave, vystúpila pred odbornou knihovníckou verejnosťou s prednáškou Fundraising (v prvej línii): Ako zvýšiť efektivitu Vašej knižnice a získať stúpenčov jej aktivít a záujmov.

Fundraising (v preklade získavanie zdrojov) je vyhľadávanie darcov. V prednáške sa pani Roberta Stevens venovala viacerým oblastiam tejto činnosti, ako napr. vyhľadávaniu nových darcov, udržiavaniu a kultivovaniu vzťahov s už existujúcimi darcami, vyhľadávaniu potencionálnych a nových podporovateľov, zviditeľňovaniu témy. Zaujímavá bola téma nástrojov komunikácie s potencionálnymi darcami, jednorazovými, opakovanými darcami a s veľkými darcami, vrátane oslovovania darcov, spracovania daru a informovania darcu o využití daru a spôsoboch poďakovania. Veľkú časť prednášky venovala pani Stevens darcovstvu jednotlivcov, rozsahu daru a motivácii k nemu, pretože podľa jej skúseností až 80% prostriedkov na knižničné projekty sa v USA získava od jednotlivcov.

Po skončení prednášky pokračovali neformálne rozhovory bratislavských knihovníkov s prezidentkou ALA pani Robertou Stevens v Lisztovej záhrade. Pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave bolo čťou privítať na jej pôde túto významnú osobnosť svetového knihovníctva.

PhDr. Dagmar Kleinová

NAJNOVŠIE PUBLIKÁCIE UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE A SLOVENSKEJ NÁRODNEJ KNIŽNICE V MARTINE

V rámci Týždňa slovenských knižníc (28. 3. – 3. 4. 2011) sa uskutočnila v priestoroch Univerzitetnej knižnice prezentácia vybraných najnovších edičných počinov Univerzitetnej knižnice v Bratislave a Slovenskej národnej knižnice v Martine z oblasti výskumu dejín knižnej kultúry.

Po úvodných príhovoroch riaditeľa PhDr. Dušana Lechnera a generálneho riaditeľa SNK prof. PhDr. Dušana Katuščáka, PhD., v ktorých privítali hostí a poďakovali autorom publikácií za náročnú prácu, bolo postupne predstavených deväť titulov.

RNDr. Miroslav Morovics, CSc. zo Slovenskej akadémie vied hovoril o práci Kataríny Pekařovej **Prírodovedné a lekárske spolky na území Slovenska**. Dielo podrobne mapuje fenomén prírodných a lekárskeho vied v druhej polovici 19. storočia a aktivity jedného celouhorskeho a siedmich regionálnych prírodovedných a lekárskeho spolkov v tomto období.

Piaty ročník odborného zborníka Univerzitetnej knižnice **Studia bibliographica Posoniensia 2010** predstavila Mgr. Petronela Bulková. Aktuálne číslo nadväzuje na tematiku predchádzajúceho ročníka „vydavateľsko-distribučné pozadie typografického média“. Obsahuje 15 kvalitných štúdií a recenzie relevantných cudzojazyčných knižných publikácií.

Štvrtý zväzok **Biografického lexikónu Slovenska** (písmená CH – Kl) prezentovala Mgr. Alena Tábořecká z Biografického národného ústavu v Martine. Lexikón obsahuje 2 350 hesiel. Oproti staršiemu Slovenskému biografickému slovníku zostavovateľa niektoré osobnosti vynechali a pridali nové heslá osobností, ktoré zomreli v rokoch 1984 – 2000, cirkevných osôb, exulantov, novoobjavených osôb.

Ostatné publikácie vydané SNK pútavo priblížil doc. PaedDr. Miloš Kovačka, PhD. Dva zväzky zborníka **Zemianstvo na Slovensku v novoveku I, II** sumarizujú príspevky z rovnomennej vedeckej konferencie konanej v roku 2009, ktorá sa zaoberala problematikou stredného a nižšieho zemianstva ako najpočetnejšej zložky privilegovanej vrstvy obyvateľstva v Uhorsku – predovšetkým na Slovensku. Zborník mapuje fenomén zemianstva v širokom kontexte politických, spoločenských a kultúrnych aspektov v rozpätí rokov 1526 – 1918.

Zborník **Rod Révay v slovenských dejinách** obsahuje príspevky z interdisciplinárnej konferencie konanej v roku 2008, venovanej turčianskemu rodu Révayovcov. Príspevky komplexne mapujú materiálne zázemie, politickú a náboženskú orientáciu, spoločenské postavenie a kultúrnu činnosť, ako i pamiatky hmotnej kultúry tohto šľachtického rodu.

Monografia **Turzovské knižnice** autorky Heleny Saktorovej koncentruje súpisy knižných zbierok zoradené v chronologicko-genealogickom prehľade podľa jednotlivých línií rodu Turzovcov. Osobitné miesto spomedzi nich zaujíma knižnica uhorského palatína Juraja Turzu.

Monografia **Knižnica Zachariáša Mošovského** od Kláry Komorovej obsahuje pozostalostný súpis rozsiahlej humanisticko-renesančnej knižnice významného vzdelanca a cirkevného hodnostára 16. storočia. Obsahuje tiež súpis kníh s posesorským záznamom Mošovského, nachádzajúcich sa dnes vo fondoch knižníc na Slovensku i v Maďarsku a súpis kníh bez posesorského záznamu, ktoré pravdepodobne patrili do jeho knižnice.

Posledným edičným titulom bola reprezentačná publikácia **Akty a závery – Zákony a ustanovenia Žilinskej synody**. Ide o faksimilné vydanie originálnej listiny Žilinskej synody z roku 1610, ktorá kodifikovala a inštitucionalizovala evanjelickú a. v. cirkev na Slovensku. Okrem vlastného dokumentu sú súčasťou publikácie i rozbor pečatí a biobibliografické profily signatárov, rozbor pergamenového obalu, supralibrosu, historické štúdie a výberová bibliografia k problematike.

Každé z prezentovaných diel je zaujímavým, kvalitným a pútavo spracovaným príspevkom potrebným k doplneniu celkového obrazu spoločenského, politického, náboženského a kultúrneho života na našom území v konkrétnej dobe.

 Univerzitná knižnica v Bratislave a Slovenská národná knižnica v Martine v rámci **Týždňa slovenských knižníc**

 Vás pozývajú na prezentáciu výberu svojich najnovších publikácií

31. marca 2011 (vo štvrtok) o 13.00 hod.

Univerzitná knižnica v Bratislave, Seminárna miestnosť Klariská 5, Bratislava

ZEMIANSTVO NA STAVANÍ A NEDAVANÍ
 ZEMIANSTVO NA STAVANÍ A NEDAVANÍ
 ROD RĚVAL V SLOVENSKÝCH HISTÓRIÁCH
 BIOGRAFICKÝ LEXIKÓN SLOVENSKA IV CH-KI
 Akty a závery zákonov a ustanovení Žilinskej synody
 Studia Bibliographica Posoniensia 2010

Mgr. Bronislava Svobodová

VYHODNOTENIE TÝŽDŇA SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC

V rámci Týždňa slovenských knižníc, ktorý sa konal v dňoch 28. 3. 2011 – 3. 4. 2011, usporiadala Univerzitná knižnica v Bratislave netradičnú výstavu pod názvom „Humor – tá vzácna kvetina, ktorej sa vždycky dobre v Klariseu darilo,“ alebo dejiny „Univerzity“ trochu inak, kde predstavila súbor historických karietúr našich predchodcov. Na výstave sa zúčastnili zástupcovia Ministerstva kultúry SR, predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov a predsedníčka Slovenskej asociácie knižníc, ktoré v rámci krátkeho príhovoru pozdravili prítomných a otvorili Týždeň slovenských knižníc. Medzi návštevníkmi výstavy bolo možné stretnúť aj kolegov z iných knižníc a z Katedry knižničnej a informačnej vedy UK.

Dr. Emil Kumlík

29. 3. 2011 otvoril výstavu Rómovia na Slovensku po roku 1989 Miroslav Pollák, splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity. Výstavu zorganizovalo Romano kher a Univerzitná knižnica v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Ústavom etnológie Slovenskej akadémie vied a Občianskym združením In Minorita pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov. Výstava bola spojená s ukázkami rómskej literatúry a literatúry o Rómoch z výberu fondov Univerzitnej knižnice v Bratislave a Rómskeho dokumentačného a informačného centra.

Týždeň slovenských knižníc

Univerzitná knižnica v Bratislave,
Občianske združenie Romano kher – Rómsky dom
v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity,
Ústavom etnológie Slovenskej akadémie vied
a Občianskym združením In Minorita
pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov

Vás srdečne pozývajú
na výstavu

**Rómovia na Slovensku
po roku 1989**

29. 3. - 7. 4. 2011

Otvorenie výstavy
29. 3. 2011 o 15.00 hod.

Univerzitná knižnica v Bratislave, Barokové nádvorie, Ventúrska 11

univerzitná knižnica v Bratislave

ROMANO KHER

Občianske združenie Divé maky pomáha nadaným rómskym deťom, ktoré by bez vonkajšej podpory svoj talent nemohli rozvinúť. Koncert mladých rómskych talentov – bratov Karola Daniša, husľového virtuóza a prvého slovenského víťaza svetovej súťaže Louisa Spohra pre mladých huslistov v nemeckom Weimare a Norberta Daniša, klaviristu, odznel

v Klariskách v popoludňajších hodinách 29. 3. 2011.

V reprezentačných priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave sa 30. 3. 2011 uskutočnila slávnosť darovania nových kníh do Celosvetovej PEN knižnice pod názvom *Kniha ako dar*. Tento rok bolo hlavným darcom kníh izraelské veľvyslanectvo na Slovensku vďaka osobnej podpore veľvyslancu Alexandra Ben-Zviho, ktorý má blízky vzťah k literatúre. Knižnicu PEN obohatia aj knihy z Cypru; vďaka nim budú môcť čitatelia PEN knižnice spoznať tvorbu členov Únie spisovateľov Cypru. Na slávnostnom stretnutí sa zúčastnili veľvyslanci viacerých zastupiteľstiev na Slovensku; aj vďaka ich pomoci sa zbierka kníh v originálnom jazyku rozrástla o tituly zo Slovinska, Indie, Španielska, Grécka, Švajčiarska, Iraku, Poľska a ďalšie. Individuálnymi darmi prispeli aj také osobnosti PEN International ako bývalá predsedníčka komisie WiPC a medzinárodná tajomníčka Joan Leedom-Ackerman, Lee Gil Won, prezident kórejského PEN Centra, Anna Nasilowska z poľského PEN Centra. V minulosti významnými knižnými darmi prispeli veľvyslanectvá USA, Japonska, Rumunska či Turecka.

Predseda Slovenského PEN centra Gustáv Murín odovzdal poďakovanie PhDr. D. Lechnerovi za mimoriadny prínos k úspešnému vybudovaniu celoslovenskej knižnice PEN. Zároveň poďakovanie odovzdal aj PhDr. D. Gondovej za budovanie PEN knižnice.

31. 3. 2011 sa uskutočnila spoločná prezentácia najnovších publikácií Slovenskej národnej knižnice a Univerzitnej knižnice v Bratislave. Predstavených bolo 7 publikácií zo SNK Martin a 2 publikácie z UKB. Prítomných pozdravil PhDr. D. Lechner, riaditeľ úseku knižničných činností a generálny riaditeľ SNK v Martine prof. D. Katuščák. Veľmi zaujímavým spôsobom predstavil publikácie SNK doc. Kovačka, doc. A. Maňovčík a Mgr. A. Táborecká, publikácie UKB predstavili RNDr. M. Morovics, CSc. a Mgr. P. Bulková.

Počas Týždňa slovenských knižníc bola vyhlásená amnestia pre čitateľov knižnice s možnosťou vrátenia kníh bez sankčných poplatkov, ktorú využilo 448 čitateľov, odpustených bolo 976,10 €.

Možno konštatovať, že rozmanitosťou a počtom návštevníkov jednotlivých akcií môžeme všetky tieto podujatia zaradiť medzi najvydarenejšie, usporadúvané v rámci Týždňa slovenských knižníc.

Mgr. Táňa Popová

Týždeň slovenských knižníc

Univerzitná knižnica v Bratislave

Vás srdečne pozýva
na koncert mladých rómskych talentov

**Divé
maky**

29. 3. 2011 o 16.00 hod.

Univerzitná knižnica v Bratislave, seminárna miestnosť, Klariská 5

UNIVERZITKA NA FACEBOOKU

Kto dnes nie je pripojený na facebooku, takmer akoby neexistoval. Je to najrýchlejšie sa rozširujúca sociálna sieť. Univerzitná knižnica v Bratislave, familiárne nazývaná Univerzitka, sa rozhodla nezaostáť za spomenutým celosvetovým trendom.

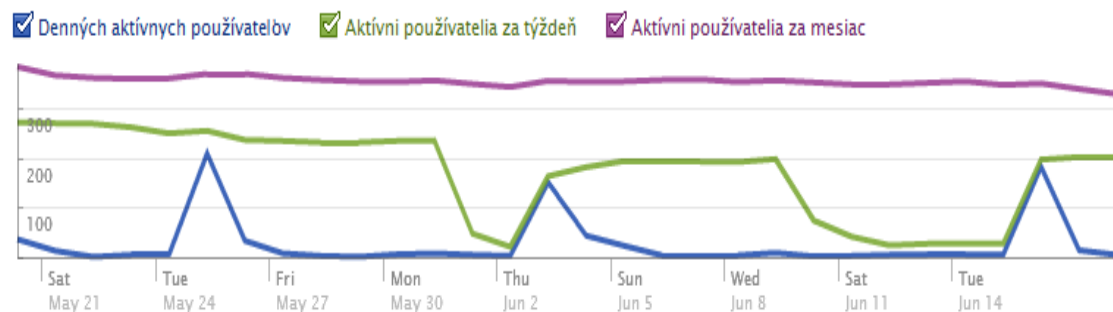
Od začiatku roka 2010 si návštevníci našej inštitucionálnej stránky www.ulib.sk mohli všimnúť charakteristickú ikonku, ktorá ich prepája na profil UKB v systéme facebook. Po kliknutí na ňu sa používatelia dostanú na stránku s denne aktualizovanými informáciami. Cieľom je poskytovanie informácií, ktoré síce už existujú na inštitucionálnej stránke, výhodou však je, že umožňuje záujemcom o informácie bezprostredne reagovať. Vytvára sa spätná väzba – čitateľ verzus knižnica – webová stránka verzus facebook. Základný dôvod existencie našej knižnice na facebooku je byť používateľovi bližšie, osloviť ho a zaujať, ukázať knižnicu najmä z ľudského hľadiska.

Používateľ, či fanúšik tu nájde galérie s obrázkami z rôznych akcií, akými sú napr. literárne podujatia, autorské čítania, semináre, konferencie, prezentácie a stretnutia. Takisto sa tu nachádzajú odkazy, kde môže doplniť svoje vlastné postrehy, pridávať videá, pýtať sa, či klásť otázky. Používatelia môžu ľubovoľne komentovať kalendár akcií alebo jednotlivé položky na tomto profile.

Nedávno pribudla nová ikona pod názvom Upozornenia, kde môžu používatelia vyjadriť svoju nespokojnosť, prípadne spokojnosť, napísať svoje postrehy, návrhy, pripomienky. Ďalšou zaujímavosťou sú štatistiky alebo bilancie návštevnosti tohto profilu. Vyjadrujú úroveň spokojnosti, aktivitu fanúšikov, návštevnosť za daný deň, týždeň a mesiac.

Štatistika aktívnych používateľov FB za obdobie 20. 5. – 18. 6. 2011

denných aktívnych používateľov
 aktívni používatelia za mesiac

aktívni používatelia za týždeň

Prvá strana Facebooku UKB

O jednotlivých podujatiach (výstavy, semináre, premietania, prezentácie, vzdelávacie kurzy, recitály, literárne večery v Lisztovej záhrade) sa záujemcovia dozvedia z vystaveného programu, ktorý je na každý mesiac pridávaný s predstihom, aby bolo možné sa včas prihlásiť alebo si rezervovať vstupenky. Ďalej sa zverejňujú informácie o zmenách otváracích hodín, linky na zaujímavé články súvisiace s knižnicami a knihovníctvom ako takým, novinky o databázach, informácie o nových skúšobných prístupoch a pod. Od januára 2010 do dnešného dňa bolo na facebooku UKB uverejnených 235 akcií. Pod nadpisom Tu bude text vašej reklamy si môžu používatelia vystaviť vlastnú reklamu.

Prvého stého fanúšika sme mali v januári 2010. K 20. júnu 2011 ich bolo 621.

Zaviedla sa prax, podľa ktorej každý stý fanúšik dostane vecný dar. Dar predstavuje knihu a malé upomienkové predmety – fotografie priestorov UKB záložky, pero, zrkadlá, strúhadlá, malé lupy, ceruzku – všetko s logom knižnice. Týmto spôsobom vyjadrujeme vďaka za priazeň prejavenu našej inštitúcii.

Univerzitka patrí medzi prvé knižnice v sociálnej sieti facebook. Knižnica sa týmto viac zviditeľnila, stala sa známejšou nielen medzi študentmi, čitateľmi, návštevníkmi, ale prenikla aj do povedomia širšieho okruhu ľudí. Práve vďaka facebooku sú jej pomyselné okná otvorené dokorán.

Viera Kuchtová

NOVELA ZÁKONA O ARCHÍVOCH A REGISTRATÚRACH

Bratislava, 3. 3. 2011 – odborný seminár

3. marca 2011 sa uskutočnil odborný seminár zameraný na aktuálne informácie o povinnostiach všetkých inštitúcií a podnikateľských subjektov vo vzťahu k dokumentom uloženým v archíve alebo registratúre.

Cieľom seminára bolo poskytnúť návod ako dosiahnuť maximálnu efektivitu a racionalitu pri práci s dokumentmi v správe registratúry v súlade s novou legislatívou.

Obsahovým zameraním seminára bola podrobná informácia o novele zákona s účinnosťou od 1. 3. 2011 a nových vykonávacích predpisoch k nemu.

Národná rada Slovenskej republiky rozhodla dňa 8. februára 2011 o zmene a doplnení zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s procesom informatizácie verejnej správy bola v zákone podrobnejšie upravená problematika elektronickej správy registratúry a dlhodobého ukladania elektronických registratúrnych záznamov okrem elektronickej archivácie elektronických registratúrnych záznamov vo vyraďovaní konaní dokumentov vyhodnotených ako archívne dokumenty.

Novela zavádza definíciu pojmu spis ako registratúrneho záznamu alebo súboru registratúrnych záznamov, ktoré vznikli v súvislosti s vybavovaním tej istej veci. Pôvodca registratúry bude mať povinnosť uchovávať originály pôvodne listinných registratúrnych záznamov, z ktorých vyhotovil elektronickú kópiu.

Upravuje sa definícia a náležitosti elektronickeho registratúrneho záznamu a povinnosti pôvodcu registratúry pri nakladaní s týmto záznamom.

Do povinného obsahu registratúrneho záznamu sa dopĺňa aj používanie pečiatok, zaručeného elektronickeho podpisu a časovej pečiatky.

Lektorka, Mgr. Mária Mrížová, sa v ďalšej časti seminára zaoberala úplným znením zákona o registratúrach, zákonom č. 503/2007 Z. z., vyhláškou MV SR č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach, rozborom manipulačných úkonov v rámci starostlivosti o dokumenty, návodom ako dosiahnuť maximálnu efektivitu a racionalitu pri práci s dokumentmi, tvorbou registratúrneho plánu a jeho používaním, najnovšími informáciami o povinnostiach v súvislosti so správou elektronických dokumentov.

Prednášajúca veľmi zaujímavo a pútavo oboznámila účastníkov seminára s danou problematikou a veľmi ochotne odpovedala na všetky položené otázky.

Mgr. Táňa Popová

SEMINÁR O VÝROBE PERGAMENU

Levoča, 10. 3. – 11. 3. 2011, workshop

V dňoch 10. a 11. marca 2011 sa konal v Štátnom archíve v Levoči workshop „Pergamen“, na ktorom sa zúčastnili zamestnanci Univerzitnej knižnice reštaurátori Tomáš Horniak, Ján Kollár, Lenka Nebusová a Ivana Palkovičová z odboru ochrany dokumentov. Workshop bol zameraný na technológiu ručnej výroby pergamenu talianskeho typu.

Pergamen je špeciálne upravená koža zvierťa. V 3. storočí pred n. l. najvýznamnejšie postavenie zo všetkých písacích materiálov. Významnú úlohu vo vývoji a používaní pergamenu má vládca Eumenes II. (197 – 159 n. l.), ktorý vládol mestu Pergamo. Keďže pre svoju rozsiahlu knižnicu, ktorú chcel budovať, potreboval veľké množstvá kvalitného písacieho materiálu, venoval veľkú pozornosť technológii výroby pergamenu. Podľa dobových prameňov práve výrobu pergamenu zdokonalili garbiari mesta Pergamo (2. storočie pred n. l.), od ktorého je odvodený i názov suroviny. Pergamen sa ako písací materiál používal do 15. storočia. Po tomto období sa začal využívať viac ako zvršok knižnej väzby, pretože ako písací materiál ho nahradil oveľa lacnejší a na výrobu menej náročný papier. Samotný pergamen sa využíval na knižnej väzbe do 19. storočia, kedy ho postupne vytlačili nové materiály.¹

Workshop sa konal v reštaurátorskom ateliéri Štátneho archívu v Levoči pod vedením reštaurátorov Petra Ližbetina a Martina Petrinca. Najdôležitejšie pri výrobe je vhodný výber kože – jej druh, veľkosť, vek zvierťa a neporušený stav. Na výrobu sa používa buď čerstvo stiahnutá koža alebo sa koža nasolí a tak sa uchová v čerstvom stave. V našom prípade bola použitá čerstvo stiahnutá kozia koža. Tá sa dáva najskôr do 15 – 30 % roztoku haseného vápna na približne 2 až 3 týždne. Počas doby pôsobenia sa roztok aspoň raz za 24 hodín premieša. Prvý týždeň je koža ponorená srsťou nadol a druhý týždeň sa otočí opačne. Po vybratí z roztoku sa prepláchne čistou vodou. Po tomto dokonalom namáčaní sa robí odchlpenie. Na seminári sme vyrábali pergamen talianskeho typu – stredomorskou technikou. Koža sa vyhladila rovnako kvalitne z oboch strán. Nemecký pergamen sa vyrába stredoeurópskou technikou. Rozdiel je v tom, že sa opracováva, teda hladí, len lícna strana kože.

Odchlpenie sa robilo na kožiarskom stole s oblou kovovou vrchnou doskou, na ktorú sa pripevnila koža a následne pomocou tupého predmetu, pripomínajúceho obojrukovätný nôž, sa zotierala srsť z kože. Po odchlpení sa natiahla na drevený rám veľkosti 2x2 metre, so špeciálnymi štipcami. Z vypnutej kože sa z oboch strán odstránili zvyšky chlпов, podkožného tkaniva a zvyšky mäsa pomocou šerfovacieho noža so zakrivenou čepeľou. Celá plocha kože sa tým vytenšila. Pritom sa nesmie nijako porušiť povrch pergamenu, pretože by sa okamžite znehodnotila

¹ Porov.: ZELINGER, J.: *Konzervace pergamenu a jeho uložení*, s. 8.

jeho kvalita. Po dokonalom vytenšení z oboch strán sa pergamen nechá vysušiť. Tento proces trvá niekoľko dní. Pri schnutí sa pergamen na ráme vlní a treba ho stále napínať. Po každom natiahnutí sa pemzou zbrúsia posledné nedokonalosti povrchu a zároveň sa vtiera rozdrvená krieda do pórov, ktorá sa následne leští jemnejšou pemzou. Pergamen tak získa potrebnú hustotu a pevnosť. Po uschnutí sa vyreže z rámu a uloží vo vhodných klimatických podmienkach.

Počas dvoch dní sme získali skúsenosti s výrobou pergamenu. Zároveň tým, že to bol workshop, všetky techniky spracovania sme si vyskúšali osobne. Ako príjemnú bodku nám organizátori zabezpečili exkurziu SNM – Spišského múzea v Levoči, kde sme videli výstavy Levočská Biela pani, Výtvarná kultúra na Spiši, Od gotiky po 19. storočie a Dielňa Majstra Pavla.

Mgr. Ivana Palkovičová, Ján Kollár

Použitá literatúra:

ZELINGER, Jiří: *Konzervace pergamenu a jeho uložení*. Praha, 1992, 128 s.

Obrazová príloha

Obr. č. 1 Čerstvo stiahnutá kozia koža

Obr. č. 2 Máčanie kože v roztoku haseného vápna

Obr. č. 3 Odchlpenie kože na kožiarskom stole

Obr. č. 4 Naťahovanie kože na drevený rám

Obr. č. 5 Odstraňovanie zvyškov chlпов, podkožného tkaniva a zvyškov mäsa

Obr.č. 6 Brúsenie pergamenu

VIRTUÁLNA KNIŽNICA – KNIŽNICA TRETIETHO TISÍCROČIA

Banská Bystrica, 22. 3. 2011 – 11. ročník odborného seminára pre pracovníkov knižníc

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici usporiadala 22. marca 2011 už jedenásty ročník odborného seminára pre pracovníkov knižníc. Tohtoročné stretnutie bolo jedným z podujatí uskutočnených pri príležitosti 85. výročia založenia Štátnej vedeckej knižnice. Témou bola virtuálna (digitálna) knižnica v celej svojej komplexnosti (budovanie OPAC katalógov a vytváranie pridaných hodnôt k nim, plnotextové databázy, sprístupňovanie e-kníh, problematika discovery systémov, prezentácia knižníc na sociálnych sieťach).

Odznelo desať zaujímavých príspevkov domácich aj zahraničných účastníkov z Českej republiky, Poľska, Nemecka a USA.

Ako prvý vystúpil generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice Dušan Katuščák. Predstavil celonárodný projekt Digitálna knižnica a digitálny archív (DIKDA), cieľom ktorého je digitalizácia a sprístupnenie všetkých slovacikálnych dokumentov. Lenka Málková zo Študijnej a vedeckej knižnice v Hradci Králové predstavila on-line katalóg knižnice, pričom sa sústredila na doplnkové služby dostupné čitateľom pri práci s katalógom (naskenované obálky a obsahy kníh, odkazy a odporúčania čitateľov k jednotlivým titulom). Aktivity Mestskej knižnice v Prahe v oblasti publikovania e-kníh priblížila Kateřina Vojířová. Mestská knižnica ponúka na svojich stránkach zdigitalizované texty českých klasických autorov (Karel Čapek, Božena Němcová, Karel Hynek Mácha) a príbehy o Sherlockovi Holmesovi.

Krzysztof Kutyla z Vojvodskej verejnej knižnice v Opole upozornil na rozmanité e-služby poskytované knižnicou (o i. blog, chat, Facebook). Marcus Rahm z Mestskej knižnice v Drážďanoch hovoril o digitálnych aktivitách poskytovaných sieťou mestských knižníc v Drážďanoch. Poukázal na aktívnu spoluprácu knižnice s inými pamäťovými inštitúciami, výsledkom čoho sú viaceré projekty a e-služby poskytované verejnosti.

Martin Vojnar zo spoločnosti Multidata, s.r.o v Prahe sa zaoberal trendmi smerujúcimi k jednotnému rozhraniu pre vyhľadávanie a dodávanie informácií (discovery systémy). Danica Zendulková z Centra VTI SR charakterizovala Centrálny informačný portál pre výskum, vývoj a inovácie. Popísala ho ako centrálny informačný zázemie pre výskum, vývoj, realizáciu a sprístupňovanie vedeckých informácií.

Prostredníctvom telemostu sa zapojila do seminára Sheila McAlister pôsobiaca na Univerzite v Georgii. Predstavila projekt digitálnej knižnice (Digital Library of Georgia), jeho vznik a vývoj od roku 2005 ako i ocenenia, ktoré získal. Denisa Krajčířová zo Slovenskej národnej knižnice sa

zaoberala prostredím sociálnej siete Facebook a veľkým, doteraz však málo využívaným potenciálom, ktorý poskytuje knižniciam v prezentácii ich činnosti, či v komunikácii s čitateľom.

Za Univerzitnú knižnicu v Bratislave vystúpila na seminári Katarína Pekařová. Rekapitulovala vo svojom príspevku doterajšie aktivity knižnice v procese elektronizácie a digitalizácie. Spomenula online dostupné katalógy knižnice, medzinárodné projekty, na ktorých knižnica kooperuje (Kramerus, Difmoe) a konkrétne výsledky činnosti niektorých odborných pracovísk knižnice – elektronické bibliografie a databázy.

Príspevky, ktoré odzneli na seminári, zaujímavým a podnetným spôsobom priblížili bohatú činnosť domácich i zahraničných knižníc v oblasti poskytovania elektronických a digitálnych služieb. Budú publikované v pripravovanom zborníku.

Mgr. Bronislava Svobodová

DLHODOBÁ OCHRANA DIGITÁLNEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Bratislava , 12. 4. 2011 – medzinárodný seminár

Univerzitná knižnica v Bratislave a MULTIDATA Praha, spol. s r.o. usporiadali dňa 12. apríla 2011 v prednáškovej sále na Ventúrskej ulici medzinárodný seminár Dlhodobá ochrana digitálneho kultúrneho dedičstva. Program seminára bol koncipovaný od všeobecného predstavenia až k podrobnejším analýzám. Jednotlivé prednášky sú dostupné na webovej stránke: <http://www.multidata.cz/aktuality/akce-zdroje/archiv-2011/dlhodoba-ochrana-digitalneho-kulturneho-dedicstva>.

Úvodné slovo predniesol Ing. Alojz Androvič, PhD. Zdôraznil, že komplexný program digitalizácie kultúrnych objektov a s tým súvisiaci rozvoj infraštruktúry vyžaduje zvládnutie náročných úloh. Je niekoľko vyspelých krajín, ktoré týmto procesom už prešli.

Jeden z úspešných projektov a realizácií, ktorý bol iniciovaný Národnou knižnicou na Novom Zélande, môže aj nám pomôcť pri vstupnej orientácii. Hlavný referát pána Steve Knighta, riaditeľa Národnej knižnice na Novom Zélande – Longtime preservation project at National Library of New Zealand – Decision making proces, implementation, switch to the production (Výber systému pre dlhodobú archiváciu a skúsenosti z implementácie a prevádzky v Národnej knižnici na Novom Zélande) – je dostupný aj vo forme zvukovej nahrávky na DVD v odbore registra

kultúry. V príspevku sa zdôrazňuje skúsenosť, že hlavným problémom nie je technológia, ale sociálne a kultúrne hľadisko – čo a ako sa má chrániť.

Mgr. Eliška Pavlásková z MULTIDATA Praha vo svojom príspevku O systéme dlhodobej archivácie z dielne Ex Libris – Rosetta predstavila praktické skúsenosti so systémom Rosetta, ktorý vyvinula Národná knižnica na Novom Zélande. Sústredila sa na vysvetlenie najpoužívanejších pojmov a funkcií.

Ing. Martin Vojnar z MULTIDATA Praha v príspevku Zpřístupnění dokumentů pro veřejnost (LTP front end) zameral pozornosť na objasnenie úloh riešiteľov vo vzťahu k potrebám používateľov. Zvlášť vyzdvihol nevyhnutnosť sústrediť sa na použitie certifikovaných nástrojov.

Viac ako 30 účastníkov seminára malo príležitosť oboznámiť sa s výsledkami niekoľkoročných skúseností z oblasti riešenia digitálnej archivácie v Národnej knižnici na Novom Zélande, ako aj s pohľadom odborníkov na problematiku zavádzania špičkových systémov pre dlhodobú archiváciu digitálnych dokumentov.

PhDr. Peter Slančík

NÁSTROJE NOVEJ GENERÁCIE NA VYHLÁDÁVANIE INFORMÁCIÍ

Bratislava, 5. 5. 2011 – seminár

Dňa 5. mája 2011 Univerzitná knižnica v Bratislave v spolupráci so spoločnosťami TEMPEST, a.s. a Microsoft Slovakia s.r.o. zorganizovali seminár s názvom Nástroje novej generácie na vyhľadávanie informácií.

Hlavným cieľom podujatia bolo predstavenie produktu FAST Search.

Informácie zo seminára sú dostupné na stránke:

<https://interoperabilita.kultury.sk/drupal/?q=node>.

Významným prínosom seminára boli prípadové štúdie z Českej republiky i zo sveta, kde sme mali možnosť vidieť reálne nasadenie a funkčnosť produktu FAST Search.

PhDr. Peter Slančík

AKÉ BOLO A ČO PRINIESLO INFORUM 2011

Praha, 24. 5. – 26. 5. 2011 – 17. ročník konferencie

17. ročník konferencie o profesionálnych informačných zdrojoch Inforum 2011 sa konal v dňoch 24. – 26. mája 2011 na pôde Vysokej školy ekonomickej v Prahe. Organizátorom konferencie a jej hlavným sponzorom bola spoločnosť Albertina icome Praha, ktorá patrí k najvýznamnejším distribútorom elektronických informačných zdrojov v Českej republike. Pre 542 účastníkov konferencie bolo pripravených 65 prednášok v dvoch paralelných sekciách, 2 workshopy, 28 stánkov vystavovateľov a 10 posterov.

Tohtoročné Inforum bolo zamerané na elektronické informačné zdroje a ich profesionálne využívanie vo vede, výskume, vzdelávaní a podnikaní. Konferenciu otvoril riaditeľ spoločnosti Albertina icome Praha (AiP) **Vladimír Karen** a jeho tím; vtipnou hranou scénkou účastníkom vysvetlil výhody a nevýhody zariadení na čítanie elektronických dokumentov – čítačiek, tabletov a mobilných telefónov, v porovnaní s ich pretrvávajúcimi tradičnými papierovými konkurentmi. Tento otvárací príspevok mal upriamiť pozornosť na hlavný motív úvodného dopoludnia: fyzická knižnica verzus digitálna knižnica. **George Machovec** z Colorado Alliance of Research Libraries vo svojom príspevku upozornil na skutočnú potrebu knižníc reagovať na digitalizačný a elektronizačný trend, aby si zachovali svoju rolu ako zdroje relevantných informácií pre svojich používateľov. Menoval konkrétne stratégie, ktorými by sa mali knižnice, prípadne ich asociácie venovať, aby sa v nadchádzajúcej dobe nestali len múzeami starých papierových kníh.

Jane Burke z firmy ProQuest si pre svoj príspevok zvolila tiež silný mobilizačný názov: Online katalóg je mŕtvy. Podľa štúdie OCLC z roku 2010 sú knižnice stále vnímané prevažne ako zdroje seriózných "papierových" údajov. Nová generácia ľudí, narodených v poslednej štvrtine 20. storočia, však oceňuje okrem spoľahlivosti aj rýchlosť a jednoduchosť vyhľadávania a sprístupňovania relevantných informácií, najlepšie anonymne z pohodlia svojho domova a bez väčších časových a fyzických investícií a záväzkov. Výsledkom tejto situácie je paradox, že väčšina študentov síce verbálne priznáva knižničným zdrojom a databázam vyššiu kvalitu, spoľahlivosť a dôveryhodnosť, ba dokonca začína svoj výskum práve v nich, ale po úvodných nezdaroch končí pri internete a vyhľadávači Google. Najčastejšie výhrady voči tradičným knižničným katalógom sú neprehľadnosť, zložitosť vyhľadávania, opakovanie dotazu na prehľadávanie rôznych parciálnych databáz, rôznosť výsledkových množín a pod. Tradičným riešením problému bolo tzv. federatívne vyhľadávanie (paralelné multivyhľadávanie s deduplikáciou výsledkov), neskôr obohatené o služby tzv. Discovery Layer (vizualizácia, fazety, odporúčania, sociálne nástroje). Jane Burke však v tejto súvislosti spomenula tzv. Web-scale

Discovery ako novú paradigmu, založenú na prepojení lokálnych knižničných katalógov a indexov s centrálnymi indexmi predplatených i voľných zdrojov spravovaných a aktualizovaných priamo vydavateľmi, so schopnosťou škálovania podľa potrieb používateľa a možností inštitúcií, ktoré takéto služby s pridanou hodnotou koncovým používateľom ponúkajú.

Zaujímavým príspevkom sa prezentoval **Jiří Trávníček** z Ústavu pre českú literatúru AVČR. Podľa reprezentatívneho prieskumu českej dospeléj populácie z roku 2010 nie sú klasické papierové čítanie a e-zdroje nepriateľmi internetu: frekventovaní používatelia internetu sú aj častými čitateľmi kníh a "klasickí" čitatelia si na internete počínajú viac cielene a premyslenejšie ako nečitelia. Digitálna revolúcia rozširuje hranice našej čitateľskej kultúry, ale nemení jej podstatu. Čítanie vo svojej tradičnej (lineárnej) podobe neprestáva byť kľúčovou kompetenciou našej kultúry.

V sekcii nazvanej „**Trendy a technológie v elektronických informačných zdrojoch**“, prvý deň konferencie odznali príspevky, ktoré konkretizovali spomenuté trendy vývoja. **Helle Lauridsen** so Serials Solutions vo svojej prezentácii zdôraznila výhody používania jednotného centralizovaného indexu, aký má napr. Google. Vyhľadávací priestor, ktorý má knižnica k dispozícii nad takýmto indexom je rýchly, s možnosťou hodnotenia relevancie výsledkov a zároveň je škálovateľný až do webových rozmerov (desiatky až stovky miliónov záznamov). Ako konkrétne riešenie ukázala službu Summon od Serials Solutions.

Konkurenčný produkt prezentoval **Martin Vojnar** z firmy Multidata a to Primo Central od ExLibris. Silnou stránkou tohto Discovery systému je možnosť kontrolovať spôsob aktualizácie indexu z lokálnych zdrojov a zapojenie centrálného indexu do lokálnych zdrojov, konzorciálna podpora, konfigurovateľný ranking výsledkov, ľubovoľne definovateľné štatistiky, odporúčanie článkov a analýza správania používateľov.

S vlastným riešením vyhľadávača pre portál knižnice UTB v Zlíne sa prezentoval **Lukáš Budínský**. Jadro systému tvorí metavyhľadávač Metalib od ExLibris s široko implementovaným nástrojom SFX, ale užívateľské rozhranie tvorí modulárny systém Xerxes pod licenciou GNU. V dlhodobejšom horizonte plánujú riešitelia nahradiť metavyhľadávanie tzv. veľkým indexom, čím sa chcú kvalitatívne vyrovnáť predchádzajúcim dvom spomenutým inštanciam generácie Web Scale Discovery (Summon a Primo Central).

Trochu iného charakteru bol posledný príspevok v sekcii. **Martin Vejražka** z Lekárskej fakulty UK Praha, informoval o výsledkoch a skúsenostiach z projektu WikiSkripta. Ide o miesto pre spoločnú tvorbu a ukladanie medicínskych výukových materiálov, na ktorých sa podieľajú samotní študenti spolu s pedagógmi. V súčasnosti je do projektu aktívne zapojených 8 lekárskech fakúlt z Čiech i Slovenska. WikiSkripta boli ocenené cenou Infora 2011, na základe výsledkov hlasovania účastníkov konferencie.

Paralelne prebiehala sekcia „**Koordinácia, kooperácia, komunikácia**“, ktorá obsahovala prednášky týkajúce sa realizácie konkrétnych projektov na digitalizáciu, ukladanie a zdieľanie elektronických dokumentov, napr. Register digitalizácie a Digitálnej knižnice (Pavel Kocourek, INCAD s.r.o.), Agregátor vedeckého obsahu v rámci projektu Europeana libraries (Sanja Antonic, Univerzita v Belehrade), Zdieľanie elektronických vzdelávacích materiálov medzi lekáorskými fakultami v sieti MEFANET (Daniel Schwarz, MU Brno) a iné.

Druhý deň začal tematickou sekciou „**Elektronické knihy v akademickom prostredí**“, v ktorej dominovali prezentácie prípadových štúdií využívania EIZ v niektorých inštitúciách: Lukasz Bejnar z Wroclawskej technologickej univerzity, Jiří Pavlík a Barbora Drobíková z pražskej Karlovej Univerzity či Jindřiška Pospíšilová z Národnej knižnice Českej republiky. Svoje skúsenosti s vydávaním e-knín a iných online dokumentov za posledné roky prezentovali zástupcovia niektorých vydavateľov (Elsevier, Wiley-Blackwell, Proquest).

V sekcii „**Metódy hodnotenia výsledkov vedy a sprístupňovania informácií**“ zaujal **Július Kravjar** z CVTI SR so svojím vyhodnotením fungovania antiplagiátorského systému pre slovenské vysoké školy. Tento systém funguje od začiatku roku 2010 a implementuje požiadavky novely vysokoškolského zákona, podľa ktorej musia byť všetky obhajované kvalifikačné práce uložené do centrálného celoštátneho registra. Register je prepojený s úložiskami záverečných prác, nad ktorými antiplagiátorský systém funguje. Princíp systému spočíva v porovnávaní prác navzájom, ako aj s niektorými externými zdrojmi, pokiaľ sú v elektronickej podobe. Z toho vyplýva zatiaľ najväčší nedostatok systému: nedokáže detegovať opisovanie z tlačenej neelektronických zdrojov. Na druhej strane poskytuje výhodu všeobecnej kontroly, pretože všetky práce v centrálnom registri sú plnotextovo dostupné verejnosti, čo zvyšuje možnosť odhalenia plagiátorstva širšou odbornou komunitou.

Okrem vysokoškolských záverečných kvalifikačných prác existuje ešte celý rad vydávaných dokumentov, ktoré nie sú formálne publikované, teda neprechádzajú štandardným vydavateľským procesom. Patria medzi ne napríklad rôzne inštitucionálne správy (výročné, výskumné, technické), konferenčné materiály (zborníky, prezentácie), pracovné materiály a firemná literatúra. Skúsenosti s budovaním zbierky tejto tzv. „šedej literatúry“ v rámci projektu „Digitálna knižnica pre šedú literatúru“ prezentovala **Iveta Fürstová** z Národnej technickej knižnice v Prahe. NTK buduje partnerskú sieť producentov a používateľov šedej literatúry z akademickej, vysokoškolskej, výskumnej, firemnej a grantovej sféry.

V popoludňajšej sekcii nazvanej „**Efektivita informačných zdrojov a služieb**“ informovala **Daniela Gondová** z Akademickej knižnice UK v Bratislave o výsledkoch dotazníkových prieskumov sekcie akademickej knižnice Slovenskej asociácie knižníc zameraných na informačné

vzdelávanie v slovenskom akademickom prostredí a na informačnú gramotnosť používateľov akademických knižníc. Časť otázok sa týkala aj znalostí využívania EIZ, výsledky zďaleka nie sú uspokojivé. Napriek fungovaniu projektu NISPEZ a stále rastúcemu povedomiu o elektronických informačných zdrojoch, je ich využívanie neadekvátne najmä medzi študentmi technických vied a učiteľstva.

S vyhodnocovaním efektivity knižničnej činnosti súvisí aj problematika zberu, analýzy a interpretácií dát a štatistík. S príspevkom na túto tému sa predstavila **Jana Ilavská** z Akademickej knižnice Univerzity Komenského. V súvislosti s nasadzovaním EIZ sa objavila nová štatistika, tzv. e-metrika, založená na automatizovanom strojovom zbere dát (monitoringu udalostí v sieťovom prostredí) pri interakcii používateľov s prostriedkami elektronických informačných systémov. Tieto údaje, na rozdiel od tradičnej, prevažne deskriptívnej knihovníckej štatistiky, môžu byť zdrojom relevantných informácií pre analýzy a kompetentné rozhodovanie v otázkach riadenia a správy EIZ, ale aj táto oblasť si vyžaduje triezvy a prezieravý prístup.

Jednu takú konkrétnu bilanciu a vyhodnotenie slovenského projektu NISPEZ za dva roky jeho existencie podala vo svojom referáte **Mária Žitňanská** (CVTI SR).

Spoločnosť Albertina icome Praha pozvala posledný večer konferencie účastníkov na slávnostný večer k 20. výročiu aktivít tejto firmy. Súčasťou spoločenskej akcie bolo odovzdávanie Cien Inforum 2011. Okrem spomenutého projektu Wikiskrípt (Lekárska fakulta UK Praha) bol ocenený aj projekt Metodika tvorby bibliografických citácií, ktorý vypracovala Ústredná knižnica Prírodovedeckej fakulty Masarykovej univerzity Brno.

Témou záverečného dopoludnia posledného dňa bola budúcnosť vyhľadávania. Na trhu s existujúcimi softvérovými riešeniami pribudol nový silný konkurent – Fast Search pre Microsoft SharePoint. Toto riešenie je založené na vložení inteligentnej medzivrstvy, ktorá analyzuje komunikáciu medzi používateľmi a aplikáciami a snaží sa prispôbovať správaniu používateľov. Jeho použitie sa zatiaľ týka prevažne veľkých obchodných organizácií, ale používanie EIZ ako prvku rušiaceho hranice medzi doménou knižníc a sveta internetu ako globálnej informačnej infraštruktúry naznačuje, že aj v našej oblasti bude čoskoro potrebné s ním počítať.

Podrobnejšie informácie o programe, prednášajúcich a vystavovateľoch ako aj zborník z konferencie obsahujúci všetky prezentácie aj v plnom texte, môžu záujemcovia nájsť na www.inforum.cz.

Mgr. Jozef Kmeť

13. ZASADNUTIE NÁRODNEJ KOMISIE PRE SLUŽBY

Prešov, 1. 6. – 2. 6. 2011

V centre Prešova na Hlavnom námestí sa v dňoch 1. – 2. júna 2011 v Knižnici P. O. Hviezdoslava konalo 13. zasadnutie národnej komisie pre služby. Vo veľmi pohostinnej a priateľskej atmosfére bolo prezentovaných viac ako dvadsať príspevkov z rôznych knižníc.

Počas otváracieho príhovoru PhDr. Darina Janovská privítala nové členky komisie PhDr. Štefániu Petercovú z ŠVK Košice (nahradila Mgr. Annu Kerul'ovú, ktorá odišla do dôchodku) a Bc. Zlaticu Brodniansku (nahradila Ing. Milotu Torňošovú, ktorá sa stala riaditeľkou Krajskej knižnice L. Štúra vo Zvolene) a poďakovala odchádzajúcim za ich doterajšiu prínosnú prácu v komisii.

V prvom bloku, v ktorom sa predstavila hosťujúca Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, jej riaditeľka Mgr. Marta Skalková predstavila knižnicu, ktorú vedie – jej históriu, zameranie, organizačnú štruktúru a činnosť jednotlivých pracovísk, knižničný fond a služby.

Knižnica používa knižničný systém KIS VIRTUA a je jednou z popredných knižníc patriacich pod KIS VIRTUA, čo sa týka štatistík výpožičiek. Riaditeľka predstavila množstvo netradičných aktivít, pre ktoré patrí Knižnica P.O. Hviezdoslava medzi najúspešnejšie knižnice v SR. Prítomní mali možnosť navštíviť detské oddelenie Slniečko v jednej z pobočiek, v ktorom práve prebiehala voľba Kráľa čitateľov.

Jednou z najpodnetnejších prezentácií bola prezentácia Valérie Magálovej o dobrovoľníckej činnosti v Knižnici P.O. Hviezdoslava v Prešove, kde predstavila jej zameranie a výsledky v knižnici a zmluvu o dobrovoľníckej činnosti uzatvorenej v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka medzi organizáciou (Knižnicou P.O. Hviezdoslava) a dobrovoľníkom.

Diskusia bola zameraná na rôzne aspekty dobrovoľníctva v knižniciach. Informácie o dobrovoľníctve na Slovensku prináša portál www.dobrovolnictvo.sk

Články s touto problematikou boli publikované aj v časopise Knižnica 2011/4.

Z môjho pohľadu sú tieto aktivity v rámci slovenského knihovníctva výnimočné a zasluhujú si osobitnú pozornosť.

Aj v našej knižnici by sme chceli v dňoch, kedy sa budú konať Dni dobrovoľníctva 2011 (23. – 24. 9. 2011) uskutočniť aktivity na podporu dobrovoľníctva v knižniciach, ako je to bežné v zahraničí.

PhDr. Darina Janovská vo svojej prezentácii predstavila web 2.0, jeho aplikácie v knižniciach a najbežnejšie služby 2.0.

Ing. Silvia Stasselová, vedúca Knižnice a informačného centra Stavebnej fakulty STU a predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov prezentovala príspevok s podnetným titulkom: **Využívajú knižnice potenciál You Tube na marketing knižníc 2.0 a propagáciu služieb 2.0 dostatočne?**. Po zhliadnutí videí a prezentácií slovenských aj zahraničných knižníc na tomto portále sa niesla diskusia v duchu úvah o spektre možností prezentácie knižníc a ich služieb vo webovom prostredí. Na to nadviazal príspevok Mgr. Dohovičovej z knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove **Ako prezentovať aktivity knižnice?**, kde predstavila niekoľko podnetných využití voľne prístupných nástrojov a aplikácií z webového prostredia a to ako na prezentáciu knižnice, tak aj na vnútronú správu a tok informácií v knižnici.

Mgr. Denisa Krajčírová zo SNK vo svojej prezentácii **Facebook – a čo ďalej?** predviedla konto Slovenskej národnej knižnice na uvedenej sociálnej sieti.

V bloku Portály opäť Mgr. Andrea Dohovičová predstavila Portál Obecná knižnica <http://www.obecnakniznica.sk>, ktorého je autorkou. Portál slúži ako internetové metodické centrum pre verejné a najmä obecné knižnice v SR. Informovala o kvalitatívnych zmenách realizovaných od roku 2010. Celoslovenský portál Murova čítareň pod jej vedením slúži na odbornú propagáciu literatúry pre deti a mládež. Portál je na adrese <http://www.murovacitaren.sk>. Obidva portály sú veľmi pozitívne hodnotené ako zo strany používateľov, tak aj zo strany knihovníkov.

Z členov komisie z Českej republiky sa ako prvý predstavil a zároveň rozlúčil s pôsobením v komisii PhDr. Hanuš Hemola z Národní knihovny ČR. Ing. Petra Procházková prezentovala Novinky v službách Národní technické knihovny a to hlavne finančné konto zákazníka, rezervačný systém a tlačový systém.

Bc. Alena Chodounská predstavila organizačnú štruktúru oddelenia služieb Národní technické knihovny v Prahe nazvanú Doupě služeb NTK, ktoré je interným komunikačným kanálom, no na rozdiel od e-mailovej pošty je otvorené. Je to interná virtuálna nástienka, ktorá slúži na komunikáciu v knižniciach s viacsmennou prevádzkou.

PhDr. Darina Janovská informovala o organizačnej zmene v SNK od 1. 2. 2011, o príprave zákona o povinných deponátoch periodických a neperiodických publikácií, o uplatnení splnomocnení vo výpožičných službách knižníc, o vyradovaní knižničných fondov. Predstavila aktivity SNK v oblasti vystavovania náhľadov obálok a obsahov v online katalógu SNK, čo bolo nakoniec jednou z najhorúcejších a najviac diskutovaných otázok na tohoročnom stretnutí komisie. Prítomní požadovali, aby SNK zabezpečila možnosť zverejňovania náhľadov obálok pre všetky knižnice SR, nielen pre Slovenskú národnú knižnicu a aby k záznamu boli pripojené zoskenované obsahy. PhDr. Petercová ponúkla SNK náhľady obálok kníh, ktoré už má vyhotovené ŠVK Košice a ďalšie s tým súvisiace služby. Zobra-

zovanie náhľadu obálky v katalógu knižnice má už bežne väčšina knižníc v okolitých štátoch a slovenské knižnice tu výrazne zaostávajú.

Ing. Jana Gabrielová, riaditeľka sekcie ekonomiky SNK, stručne opísala priebeh rokovania so zástupcami autorskej spoločnosti Lita za účasti predstaviteľov MK SR k dohode o podmienkach hromadnej licenčnej zmluvy na rok 2011. Bolo dohodnuté, že vzhľadom na znížený rozpočet MK SR bude vyčlenená výška finančných prostriedkov oproti roku 2011 znížená o 10 %. V súčasnej dobe očakáva SNK z Ministerstva kultúry SK rozpočtové opatrenie na pridelenie prisľúbených financií.

Keďže SNK momentálne nedisponuje prostriedkami na uhradenie licenčného poplatku za audiodokumenty a elektronické dokumenty (CD), a ani nemá súhlas ostatných nositeľov práv – spoluautorov diela (napr. výkonných umelcov, autorov hudby, scenára, dialógov, režisérov...), podľa názoru Ing. Gabrielovej ich požičiavanie v knižniciach zatiaľ nie je možné, napriek tomu že je veľmi žiadané.

Mgr. Peter Majling z ŠVK Banská Bystrica priblížil skúsenosti s výpožičkami elektronických kníh a predstavil čítačky e-kníh, ktoré ŠVK Banská Bystrica, ako jedna z prvých na Slovensku, zapožičiava svojim čitateľom.

Samoobslužný skener e-Scan a skúsenosti z jeho skúšobného testovania ako novej služby akademickej knižnice v Knižnici a informačnom centre Stavebnej fakulty STU v Bratislave, predstavila Ing. Stasselová. Po Univerzitnej knižnici v Bratislave je to druhá knižnica na Slovensku, ktorá ponúka túto službu svojim používateľom.

O prieskumoch spokojnosti so službami referovala PhDr. Štefánia Petercová v príspevku Analýza spokojnosti používateľov ŠVK Košice a Mgr. Henrieta Gabrišová v predbežnom Prieskume spokojnosti so službami MVS a MMVS v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Tento bol zameraný na špecifickú skupinu používateľov Univerzitnej knižnice a mal (prebiehal do 30. 6. 2011) priniesť detailnejší pohľad zo strany používateľov na nový databázový software a jeho využitie ako aj na nové kontá MVS pre používateľov týchto služieb. Výsledky prieskumu budú zverejnené na webovej stránke knižnice.

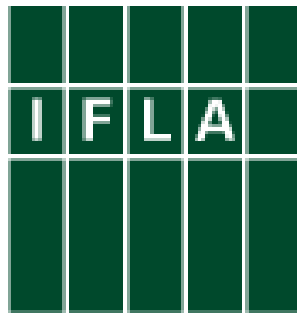
Mgr. Henrieta Gabrišová

30. VÝROČIE PRIJATIA UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE DO IFLA

IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions je medzinárodná federácia knižničnických združení a inštitúcií. Už 30 rokov je naša Univerzitná knižnica v Bratislave členom tejto prestížnej medzinárodnej inštitúcie.

1. januára 1981 sa stala jej tisícim členom.

Na budúci rok, v septembri 2012, si pripomenieme 85. výročie založenia tejto organizácie, svetového knižničnického spoločenstva, pri vzniku ktorého stálo aj Československo. Práve podujatie v Prahe na rozhraní júna a júla 1926, ktoré organizoval Spolok československých knižničnickov – 1. medzinárodný kongres knižničnickov a priateľov kníh, inicioval založenie tejto medzinárodnej organizácie, združujúcej dnes knižničnickov zo všetkých krajín sveta. IFLA bola založená z podnetu Československa, Francúzska, Nemecka, Švédska, Talianska, USA a Veľkej Británie v roku 1927 v Edinburgu.

IFLA sústreďuje svoju činnosť do 5 veľkých divízií (Divisions) a ďalej rozvíja činnosť v 44 sekciách (Sections), prostredníctvom 6 kľúčových aktivít (Core Activities), 11 špeciálnych skupín (Round Tables) a 5 aktivít (Joint Activities). Ako medzinárodná mimovládna organizácia zastupuje záujmy knižničnickov, knižníc a ich používateľov. V súčasnosti má viac ako 1 600 inštitucionálnych členov (knižničnických spolkov, knižníc a inštitúcií) z viac ako 150 krajín celého sveta. Ako sa konštatuje v jej materiáloch – IFLA je globálnym hlasom knižničnickej a informačnej profesie.

Jubileá inštitúcií alebo výročie vstupu do určitej organizácie sú podnetom na hodnotenie poslania, činnosti inštitúcie a jej pôsobenia. 60 rokov činnosti IFLA si pripomenuli slovenskí knižničníci na seminári, ktorý sa uskutočnil v dňoch 30. 9. – 1. 10. 1987 v Trnave.¹⁾ Jedným z hlavných organizátorov bola práve Univerzitná knižnica v Bratislave. Odznelo tu aj vystúpenie Marty Fratričovej²⁾ a vyčerpávajúci príspevok Kamily Fircákovovej – Československé knižníctvo a IFLA,³⁾ v ktorom autorka hodnotí 60 rokov vzťahov československého knižníctva s IFLA a aktívnu účasť československých knižničnickov, Zväzu slovenských knižničnickov, Svazu

českých knihovníků a knižnic v IFLA počas 60 rokov existencie tejto významnej inštitúcie. Súčasťou štúdie je literatúra o československej účasti v orgánoch IFLA a na jej podujatiach, spolu takmer 70 záznamov. Jubilejné, 85. výročie bude určite podnetom na vyhodnotenie ďalších rokov činnosti tejto inštitúcie, účasti slovenských knihovníkov a informačných pracovníkov, vrátane hodnotenia členstva Univerzitnej knižnice v Bratislave v tejto prestížnej medzinárodnej nevládnej organizácii.

Spolok slovenských knihovníkov (ešte pod menom Zväz slovenských knihovníkov) sa stal členom IFLA v roku 1969. Slovenských knihovníkov zastupuje v súčasnosti vo výkonných výboroch IFLA, konkrétne v sekcii pre manažment knižničných asociácií Silvia Stasselová, predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov. Je povzbudzujúce, že jednou z dvoch slovenských knižnic, ktoré sú členmi IFLA, je práve Univerzitná knižnica v Bratislave.

Výsledkom medzinárodnej spolupráce knižnic, v tejto federácii združení, knižnic a inštitúcií, je veľké množstvo smerníc, dohôd, štandardov z rôznych oblastí knižničného života. IFLA je autorkou radu manifestov a deklarácií, z ktorých niektoré pripravila v spolupráci s UNESCO alebo s IPA (International Publisher Association) – Medzinárodnou asociáciou vydavateľov.

Významné dokumenty IFLA preložila do slovenčiny Silvia Stasselová. 14 dokumentov vyšlo v roku 2010 v periodiku Knižnica, konkrétne v číslach 9, 10 a 11 – 12, za finančnej podpory Ministerstva kultúry SR. Vydávanie týchto dokumentov pokračuje aj v roku 2011. V číslach 1 až 5 vyšlo spolu 9 manifestov, deklarácií a smerníc.

Okrem niektorých všeobecne známych manifestov a deklarácií sú k dispozícii v plnom znení preklady nových, verejnosti, či odbornej alebo laickej, menej známych dokumentov.

Manifest IFLA/UNESCO o verejných knižniciach zdôrazňuje význam verejných knižnic pre kultúrny rozvoj, celoživotné vzdelávanie a nezávislé rozhodovanie jednotlivcov alebo spoločenských skupín. Tento dokument vyjadruje presvedčenie UNESCO, že verejná knižnica je silnou oporou vzdelávania, kultúry a informácií a nevyhnutým činiteľom podpory mieru a duchovného bohatstva. Preto UNESCO vyzýva národné vlády a miestne samosprávy, aby sa aktívne angažovali v rozvoji verejných knižnic a podporovali ho.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/iflaunesco-public-library-manifesto-1994>,

<http://www.ifla.org/files/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 9 (2010), s. 41 – 42.

Dodatok k Manifestu IFLA/UNESCO o verejných knižniciach /Desať spôsobov, ako dosiahnuť, aby verejná knižnica fungovala/ Sekcia verejných knižníc IFLA pripravila v roku 2009 niekoľko dodatočných odporúčaní na doplnenie Manifestu IFLA/UNESCO o verejných knižniciach, aby verejné knižnice mohli plniť svoje služby v 21. storočí s využitím moderných informačných technológií, ktoré sa stali dostupnými po roku 1994, kedy bol manifest IFLA/UNESCO prijatý.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/files/public-libraries/publications/10-ways-to-make-a-public-library-work.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 9 (2010), s. 42 – 43.

Manifest IFLA/UNESCO o školských knižniciach určuje, ako majú školské knižnice poskytovať služby a zdroje, aby žiaci a študenti vedeli kriticky a efektívne využívať informácie publikované na rôznych médiách. Školská knižnica je nevyhnutnou súčasťou všetkých dlhodobých stratégií na podporu gramotnosti, vzdelávania a ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/iflaunesco-school-library-manifesto-1999>,

<http://www.ifla.org/files/school-libraries-resource-centers/publications/school-library-manifesto-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 9 (2010), s. 43 – 44.

Manifest IFLA/UNESCO o internete

Neobmedzený prístup k informáciám je nevyhnutný pre slobodu, rovnosť, porozumenie a mier. Knižnice poskytujú prístup k internetu, ponúkajú poradenstvo, pomoc, mechanizmus na prekonanie prekážok vytvorených rozdielmi vo vzdelaní, v zdrojoch a technológiách.

IFLA týmto manifestom vyzýva medzinárodné spoločenstvo k podpore rozvoja dostupnosti internetu na celom svete, vyzýva národné vlády, aby podporovali neobmedzený tok informácií a odbornú knihovnícku verejnosť a riadiacich pracovníkov na štátnej a miestnej úrovni, aby vytvorili stratégie, postupy a plány, ktoré budú uplatňovať princípy vyjadrené v tomto manifeste. Manifest bol jednomyselne prijatý počas 68. výročnej konferencie IFLA v auguste 2002 v Glasgowe.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/en/publications/the-ifla-internet-manifesto> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 9 (2010), s. 44 – 45.

Manifest IFLA/UNESCO o multikultúrnej knižnici. Multikultúrna knižnica – brána ku kultúrnej rozmanitej spoločnosti vo vzájomnom dialógu

Kultúrna a jazyková rozmanitosť je spoločným dedičstvom ľudstva, ktoré by malo byť chránené a uchovávané v prospech všetkých. Vzhľadom na to, že knižnice slúžia rôznym záujmom a komunitám, pôsobia ako vzdelávacie, kultúrne a informačné centrá. Manifest deklaruje princípy multikultúrnej knižnice, úlohy multikultúrnych knižničných služieb, riadenie a prevádzku knižnice, jej hlavné činnosti, financovanie, legislatívu a siete. Manifest apeluje na medzinárodné spoločenstvo, aby podporovalo knižnice pri uplatňovaní zásad kultúrnej a jazykovej rozmanitosti.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/iflaunesco-multicultural-library-manifesto>,

<http://www.ifla.org/files/library-services-to-multicultural-populations/publications/multicultural-manifesto-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 10 (2010), s. 7 – 8.

Smernica IFLA pre digitálne referenčné služby je výsledkom práce diskusnej skupiny IFLA pre referenčné služby, ktorá začala pracovať v roku 1998 s cieľom riešiť vplyv nových technológií na referenčnú prácu a očakávania používateľov. V roku 2002 vytvorila IFLA oficiálnu stálu komisiu pre referenčnú prácu. Cieľom tejto smernice je propagovať najlepšie príklady digitálnych referenčných služieb na medzinárodnej úrovni. Smernica má dve časti: manažment digitálnych referenčných služieb so zameraním na úlohy správcov digitálnych referenčných služieb a na praktické postupy a pokyny pri digitálnych referenčných službách.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://archive.ifla.org/VII/s36/pubs/drg03.htm> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 10 (2010), s. 9 – 14.

Alexandrijský manifest o knižniciach, Informačná spoločnosť v pohybe, bol prijatý v Alexandrijskej knižnici 11. novembra 2005. Súčasťou manifestu je aj výzva vládám, regionálnym a miestnym samosprávam a medzinárodným organizáciám, aby investovali do knižníc, obnovovali a rozširovali existujúce siete knižníc, podporovali neobmedzený prístup k informáciám, presadzovali voľný prístup k informáciám, odstraňovali štrukturálne a iné bariéry a uznali význam informačnej gramotnosti.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/alexandria-manifesto-on-libraries-the-information-society-in-action>,

<http://www.ifla.org/files/wsis/Documents/alex-manifesto-libs-info-society-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 10 (2010), s. 15 – 16.

Vyhlásenie IFLA o knižniciach a intelektuálnej slobode

IFLA v tomto vyhlásení podporuje, obhajuje a presadzuje intelektuálnu slobodu tak, ako je vyjadrená vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv. IFLA vyhlasuje, že rešpektovanie intelektuálnej slobody je základnou zodpovednosťou knižníckej a informačnej profesie. Vyzýva knižnice a ich personál, aby dodržiavali zásady intelektuálnej slobody a uznávali súkromie používateľov knižníc.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/ifla-statement-on-libraries-and-intellectual-freedom>,

<http://www.ifla.org/files/faife/publications/intellectual-freedom-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 10 (2010), s. 16 – 17.

Vyhlásenie IFLA o knižniciach a trvalo udržateľnom rozvoji

Na stretnutí v Glasgowe pri príležitosti svojho 75. výročia založenia deklarovala IFLA základné právo všetkých ľudí na prostredie primerané pre ich zdravie a prosperitu. Vo vyhlásení ďalej IFLA vyzýva knižnice a informačné služby a ich pracovníkov, aby presadzovali a podporovali princípy trvalo udržateľného rozvoja.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/statement-on-libraries-and-sustainable-development>,

<http://www.ifla.org/files/faife/publications/sus-dev-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 10 (2010), s. 17.

Manifest IFLA o transparentnosti, dobrej správe vecí verejných a oslobodení od korupcie zdôrazňuje, že knižnice sú vo svojej podstate transparentné inštitúcie, oddané zásadám prístupovania čo najpresnejších a neskreslených informácií na vzdelávacie účely. Knižnice a informačné služby majú rozšíriť svoje poslanie tak, aby sa vo väčšej miere stali aktívnymi zložkami kvalitnej správy vecí verejných a boja proti korupcii. Dôležitú úlohu tu zohráva informovanosť občanov o ich právach a nárokoch. Manifest IFLA vyzýva knihovníkov a informačných pracovníkov na podporu desaťbodového programu skvalitnenia správy vecí verejných. Manifest schválila Správna rada IFLA v decembri 2008.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/ifla-manifesto-on-transparency-good-governance-and-freedom-from-corruption>,

<http://www.ifla.org/files/faife/publications/policy-documents/transparency-manifesto-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 11 – 12 (2010), s. 3 – 4.

Smernica IFLA/UNESCO pre školské knižnice

Manifest IFLA/UNESCO o školských knižniciach – Školská knižnica vo výučbe a vzdelávaní pre všetkých – vyšiel v roku 2000. Bol pozitívne prijatý na celom svete a preložený do mnohých jazykov vrátane slovenčiny. Smernica bola vytvorená s cieľom informovať tých, ktorí sú splnomocnení rozhodovať na miestnej a regionálnej úrovni, poskytnúť im podporu a návod a pomôcť školám uplatňovať princípy vyjadrené v manifeste. Konečné znenie smernice je výsledkom mnohých debát a konzultácií. Sekcia školských knižníc vydala v roku 2002 aj dokument Školské knižnice dnes a zajtra. Manifest, vízia a smernica tvoria základ pre rozvoj školských knižníc kdekoľvek na svete.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/en/publications/the-iflaunesco-school-library-guidelines-2002> a v časopise Knižnica. – roč. 11, č. 11 – 12 (2010),

s. 4 – 15.

Smernica IFLA/UNESCO k Manifestu IFLA o internete

Smernicu prijala IFLA v roku 2006. Nadväzuje na Manifest IFLA o internete, ktorý bol prijatý v roku 2002 v Glasgowe. Obsah smernice:

1. Zásady verejného prístupu
2. Verejné knižnice a ďalšie verejné prístupové miesta
3. Používatelia
4. Obsah
5. Elektronické služby, e-government a e-demokracia
6. Technologické možnosti
7. Prekážky
  - a) Filtrovanie
  - b) Súkromie používateľov
  - c) Duševné vlastníctvo
  - d) Neutralita sietí
  - e) Poplatky za prístup
8. Školenie používateľov
9. Stratégia používania internetu.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/files/faife/publications/policy-documents/internet-manifesto-guidelines-en.pdf> a v časopise *Knižnica*. – roč. 11, č. 11 – 12 (2010), s. 15 – 19.

Glasgowská deklarácia o knižniciach, informačných službách a intelektuálnej slobode. IFLA na valnom zhromaždení v auguste 2002 v Glasgowe pri príležitosti 75. výročia založenia vyzvala knižnice, informačné služby a ich pracovníkov, aby presadzovali a podporovali princípy intelektuálnej slobody a poskytovali bezbariérový prístup k informáciám. IFLA a jej celosvetová členská základňa podporuje, obhajuje a presadzuje intelektuálnu slobodu tak, ako je vyhlásená vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv Organizácie spojených národov. Intelektuálna sloboda predstavuje vlastný názor, tvorivé myslenie a duševnú činnosť.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/the-glasgow-declaration-on-libraries-information-services-and-intellectual-freedom>,

<http://www.ifla.org/files/faife/publications/policy-documents/glasgow-declaration-sk.pdf> a v časopise *Knižnica*. – roč. 11, č. 11 – 12 (2010), s. 19 – 20.

Alexandrijské vyhlásenie o informačnej gramotnosti a celoživotnom vzdelávaní

Informačná gramotnosť predstavuje súhrn kompetencií na rozpoznanie informačných potrieb. Je rozhodujúca pre konkurencieschopnosť jednotlivcov, podnikov, regiónov a národov a je kľúčom k efektívnemu prístupu k informáciám a k využívaniu informácií. V súvislosti s rozvojom informačnej spoločnosti účastníci kolokvia na najvyššej úrovni o informačnej gramotnosti a celoživotnom vzdelávaní, ktoré sa konalo v novembri 2005 v Alexandrijskej knižnici, žiadajú vlády a medzivládne organizácie, aby sa zaoberali stratégiou a programami na podporu informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania a konkrétne tak podporili začlenenie informačnej gramotnosti do základného a ďalšieho vzdelávania, profesionálny rast pracovníkov v školstve, v knižniciach, informačných službách, programy na zvýšenie zamestnanosti žien a uznanie celoživotného vzdelávania. Výrazná investícia do stratégie informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania vytvára dôležitú spoločenskú hodnotu a je základným predpokladom rozvoja informačnej spoločnosti.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/publications/beacons-of-the-information-society-the-alexandria-proclamation-on-information-literacy>,

<http://www.ifla.org/files/wsis/Documents/BeaconInfSoc-sk.pdf>

a v časopise *Knižnica*. – roč. 11, č. 11 – 12 (2010), s. 20 – 21.

Smernica IFLA pre služby detských knižníc

Návrh smernice vypracovali členovia Stáleho výboru sekcie knižníc pre deti a mládež ako implementačný nástroj pre knižnice rôznej veľkosti. Smernica dopĺňa iné dokumenty IFLA – Manifest IFLA/UNESCO pre verejné knižnice, smernicu IFLA/UNESCO pre rozvoj a smernicu IFLA pre knižničné služby pre mládež. Cieľom smernice je pomôcť verejným knižniciam, aby poskytovali deťom kvalitné knižničné služby. Smernica má okrem predslovu a úvodu tri časti. Prvá časť sa venuje poslaniu detských knižníc, druhá časť právam detí, cieľovým skupinám, financovaniu, materiálom a dokumentom, výberovým kritériám na získanie dokumentov, priestorom, ľudským zdrojom, budovaniu sietí, propagácii a riadeniu a hodnoteniu detskej knižnice. V tretej časti je uverejnená výzva o príspevky – príklady „úspešnej praxe“ knižníc.

Smernica bola tiež publikovaná ako príručka, ktorú vydala v decembri 2003 sekcia knižníc pre deti a mládež IFLA spolu s Verejnou knižnicou Medveščak v Záhrebe.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/VII/s10> a v časopise *Knižnica*. – roč. 12, č. 1 (2011), s. 3 – 5.

Smernica IFLA pre knižničné služby pre mládež

Táto smernica z roku 2008 je upraveným vydaním smernice publikovanej Stálym výborom sekcie knižníc pre deti a mládež z roku 1996. Smernica obsahuje teoretické a praktické námety pre knihovníkov, riadiacich pracovníkov, pre pedagógov a študentov a všetkých, ktorí sa venujú službám pre mládež.

Smernica vychádza z idey, že mladí ľudia majú nárok na rovnako kvalitné knižničné služby ako iné vekové skupiny. Smernica definuje cieľovú skupinu – mládež a jej potreby, typy dokumentov. Časť smernice sa venuje aj odporúčaným službám a programom. Uvedené sú aj zručnosti a kompetencie zamestnancov, ktorí pracujú s mládežou. Tretia časť smernice sa venuje spolupráci s inými inštitúciami, budovaniu siete v oblasti vzdelávania a v oblasti kultúry. Štvrtá a piata časť sa orientuje na hodnotenie služieb, kde sa odporúča sledovať výpožičky dokumentov pre mládež, náklady na knižničný fond pre mládež a návštevnosť programov v prepočte na používateľa, knižničné zbierky v pomere k zbierke materiálov pre mládež, obrat fondu. Okrem základných ukazovateľov sa uvádza aj 12 doplnkových ukazovateľov služieb. Na odporúčania pre marketing a propagáciu knižničných programov a služieb nadväzujú úspešné príklady z praxe knižníc.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/VII/s10> a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 1 (2011), s. 6 – 11.

Spoločné vyhlásenie IFLA/IPA o slobode prejavu

IFLA a IPA (Medzinárodná asociácia vydavateľov – International Publishers Association) vytvorili spoločnú riadiacu skupinu. Prostredníctvom nej sa obidve organizácie v spoločnom vyhlásení z augusta 2002 hlásia k Všeobecnej deklarácii ľudských práv, k intelektuálnej slobode, k demokratickým hodnotám, Florentskej dohode UNESCO o dovoze vzdelávacích, vedeckých a kultúrnych materiálov a jej dodatku Nairobskému protokolu.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/joint-statement-on-freedom-of-expression>,

<http://www.ifla.org/files/ifla-ipa/statements/freedom-of-expression-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 1 (2011), s. 11 – 12.

Spoločné vyhlásenie IFLA/IPA o slobode prejavu na internete

Vyhlásenie schválila riadiaca skupina IFLA/IPA (Medzinárodná asociácia vydavateľov – International Publishers Association) na svojom zasadnutí v Toronte v júni 2003. Vo vyhlásení sa zdôrazňuje, že internet je nevyhnutným prostriedkom pre slobodu prejavu a poskytovanie bezbariérového prístupu k informáciám na internete pomáha dosiahnuť komunitám a jednotlivcom slobodu, prosperitu, kreativitu a rozvoj.

Plné znenie je uvedené na internetových adresách:

<http://www.ifla.org/en/publications/joint-iflaipa-statement-on-freedom-of-expression-on-the-internet>,

<http://www.ifla.org/files/ifla-ipa/statements/internet-freedom-of-expression-sk.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 1 (2011), s. 12.

Vyhlásenie IFLA o internete a službách detských knižníc

Vyhlásenie sa prijalo na výročnej konferencii IFLA a Svetovom knihovníckom a informačnom kongrese v roku 2007 v Durbane. Vychádza zo smernice IFLA/UNESCO k Manifestu IFLA o internete.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/en/publications/internet-and-children-s-library-services> a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 1 (2011), s. 13.

Súbor nástrojov pre obhajovanie záujmov školskej knižnice

Presadzujte silné školské knižnice s využitím Manifestu IFLA/UNESCO pre školské knižnice, smernice IFLA/UNESCO pre školské knižnice a iných zdrojov.

V tomto dokumente sekcia IFLA pre školské knižnice a informačné centrá škôl predstavuje užitočné námety na vypracovanie stratégie školských knižníc.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/en/publications/school-library-advocacy-kit>

a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 2 (2011), s. 11 – 13.

Smernica IFLA pre osvedčené postupy pri poskytovaní medziknižničných výpožičných služieb a doručovaní dokumentov

Dokument obsahuje okrem pokynov pre pracoviská medziknižničných výpožičných služieb aj odporúčania pre žiadajúcu knižnicu a pre knižnicu, od ktorej sa služby požadujú.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

<http://www.ifla.org/en/publications/guidelines-for-best-practice-in-interlibrary-loan-and-document-delivery>

a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 2 (2011), s. 13 – 14.

Smernica IFLA pre ďalší profesionálny rozvoj: princípy a osvedčené postupy

V úvode smernice sa konštatuje, že kvalita služieb, ktoré verejnosti poskytujú inštitúcie z oblasti knihovníctva a informačnej vedy, závisí od odbornosti personálu.

Dokument formuluje základné princípy, ktoré by mali zabezpečiť kvalitu ďalšieho profesionálneho rozvoja pre pracovníkov knižnice. Ďalej sa uvádzajú osvedčené postupy.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

http://www.ifla.org/en/search/ifla_search?top=1&page=3&keys=IFLA+Continuing+professional+development

a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 2 (2011), s. 15 – 14.

Služby verejných knižníc. Smernica IFLA/UNESCO pre rozvoj

Tento dokument nahrádza smernice pre verejné knižnice, ktoré boli vydané v roku 1986. Pracovná verzia bola prezentovaná a diskutovaná na konferenciách IFLA v Amsterdame, Bangkoku a Jeruzaleme a podrobne ju posúdil aj výbor sekcie verejných knižníc. Smernica bola zostavená tak, aby pomáhala knihovníkom v každej situácii rozvíjať efektívne služby knižnice vo vzťahu k požiadavkám miestnej komunity. Nový dokument

odráža zmenený informačný svet, v akom dnes verejné knižnice vykonávajú svoju činnosť.

Slovenskí knihovníci mali možnosť okrem anglického textu používať aj český preklad, ktorý vydal SPIK v roku 2002.

Zásadný dokument IFLA je rozsiahly. Slovenský preklad vyšiel na pokračovanie v štyroch číslach časopisu Knižnica. V čísle 3 je publikovaná okrem predhovoru a úvodu kapitola venovaná otázkam úlohy a poslania verejnej knižnice a kapitola s názvom Právny a finančný rámec. V čísle 4 je uverejnená najrozsiahlejšia kapitola – Uspokojovanie potrieb používateľov. V čísle 5 uverejňuje časopis Knižnica dve kapitoly – kapitolu Budovanie fondov a kapitolu na tému Ľudské zdroje. Manažment a marketing verejných knižníc je témou poslednej kapitoly smernice.

Plné znenie je uvedené na internetovej adrese:

www.ifla.org/VII/s8/proj/publ97.pdf

<http://archive.ifla.org/VII/s8/news/pg01-cz.pdf> a v časopise Knižnica. – roč. 12, č. 3 (2011), s. 3 – 12, č. 4 (2011), s. 3 – 12, č. 5 (2011), s. 3 – 11, č. 6 (2011), v tlači.

Poznámky

¹⁾ 60. rokov činnosti IFLA. Zborník príspevkov zo seminára 30. 9. – 1. 10. 1987 v Trnave. Bratislava, Univerzitná knižnica v Bratislave 1988. 186 s.

²⁾ Fratričová, Marta: K významnému výročiu. In: 60. rokov činnosti IFLA. Zborník príspevkov zo seminára 30. 9. – 1. 10. 1987 v Trnave. Bratislava, Univerzitná knižnica v Bratislave 1988, s. 7 – 9.

³⁾ Fircáková, Kamila: Československé knihovníctvo a IFLA. In: 60. rokov činnosti IFLA. Zborník príspevkov zo seminára 30. 9. – 1. 10. 1987 v Trnave. Bratislava, Univerzitná knižnica v Bratislave 1988, s. 59 – 85.

PhDr. Dagmar Kleinová

JUBILEÁ V KABINETE RETROSPEKTÍVNEJ BIBLIOGRAFIE UKB

Kabinet retrospektívnej bibliografie sa v posledných rokoch výrazne omladil. Budúcnosť patrí mladým, uznanie a vďaka za vykonanú prácu tým, ktorí z aktívneho pôsobenia odišli. O to viac, ak sa dožívajú vzácneho životného jubilea. Tento rok slávia jubilejné narodeniny hneď dve bývalé pracovníčky Kabinetu retrospektívnej bibliografie. Obidve ovplyvnili činnosť oddelenia a patria k popredným bibliografkám známym nielen v rámci bratislavskej Univerzitnej knižnice ale v knihovníckej obci v celoslovenskom kontexte.

V januári sme si pripomenuli výročie narodenia **Kamily Fircákovej**, ktorá posledné decénium svojej pracovnej kariéry pôsobila na našom oddelení a svojou dôkladnou prácou prispela k dosiahnutým výsledkom. Podstatnou mierou sa podieľala na spracovávaní dokumentov v maďarskom jazyku v rámci pripravovanej Bibliografie almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku 1701 – 1918. Nemenej významný bol jej výskum týchto dokumentov, čím obohatila výskum dejín knižnej kultúry na Slovensku. Treba spomenúť aj jej zostavovateľské práce, spomedzi ktorých k najvýznamnejším patrí bibliografia mapujúca činnosť Univerzitnej knižnice v rokoch 1986 – 1999.

V júli dovŕši životné jubileum **Želmíra Gešková**, ktorej profesionálna dráha bola spätá s Univerzitnou knižnicou a bibliografiou takmer štyri desaťročia. Autorka a vedúca viacerých projektov, ako aj dlhoročná vedúca oddelenia sa radí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej retrospektívnej bibliografie. Komplexné bibliografické spracovanie slovenských a inorečových kalendárov, neskôr výročných školských správ vydaných na území Slovenska ju podnietili k výskumu týchto špecifických dokumentov. Výsledky bádania nielen rozšírili znalosti o vývoji nepravých periodík, ale priniesli aj pozoruhodné poznatky z oblasti dejín knižnej kultúry.

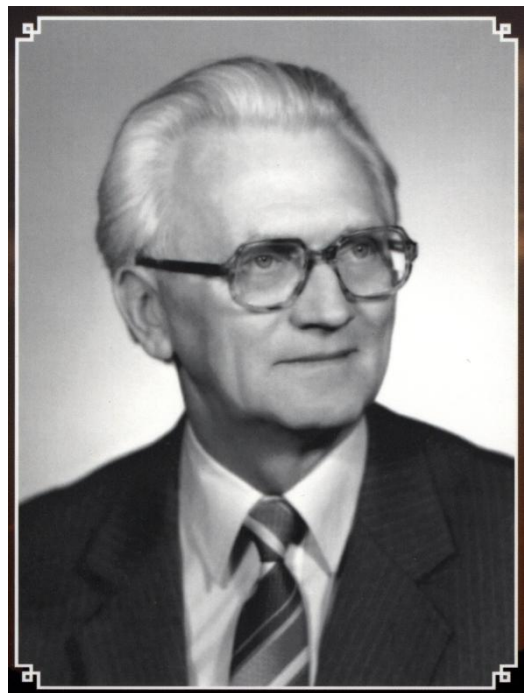
Profesionálna dráha oboch oslávenkýň, dosiahnuté výsledky a význam ich bádania predovšetkým na poli retrospektívnej bibliografie a výskumu dejín knižnej kultúry boli načrtnuté v niekoľkých odborných periodikách. Zostáva nám už len aj na tomto mieste zaželať jubilantkám za všetkých bývalých spolupracovníkov – osobitne za Kabinet retrospektívnej bibliografie – do ďalších rokov pevné zdravie, veľa šťastia a radosti, spokojnosti, porozumenia a pohody.

Katarína Pekařová, PhD.

PRI ROZLÚČKE S PROF. VLADIMÍROM DVOŘÁKOM

Dňa 5. februára 2011 zomrel v Bratislave dlhoročný vedúci pracovník Univerzitnej knižnice v Bratislave Vladimír Dvořák. Zo súčasných pracovníkov Univerzitnej knižnice i zo širšej knihovníckej verejnosti si ho pamätajú už len niektorí – od jeho odchodu z knihovníctva uplynulo neuveriteľných 25 rokov. S jeho menom sa však stretávajú až podnes tí, čo pracujú v oblasti hudobného knihovníctva: na budovaní jeho základov na Slovensku sa V. Dvořák významnou mierou podieľal, zaslúžil sa o jeho rozvoj a prezentáciu doma i v zahraničí. Jeho pôsobenie v knihovníctve bolo prirodzene širšie, dotýkalo sa viacerých odborných oblastí a zaslúži si podrobnejšie pripomenutie v rámci našej pietnej spomienky.

Najprv však krátko k životopisu Vladimíra Dvořáka. Pochádzal z Moravy, kde prežil detstvo a mladosť. Narodil sa 10. mája 1923 v Lipovej pri Prostějove v rodine kazateľa Bratskej jednoty baptistov; rodinná výchova a prostredie, v ktorom vyrastal, ovplyvnili jeho duchovný vývoj na celý ďalší život. Po absolvovaní gymnázia v Ostrave v roku 1942 zmaturoval; keďže však v tom čase boli české vysoké školy (počas nemeckej okupácie) zatvorené, našiel si zamestnanie ako kancelárska sila. Keď sa po vojne vysoké školy opätovne otvorili, zapísal sa na Filozofickú fakultu Masarykovej univerzity v Brne; za študijný odbor si zvolil češtinu – hudobnú výchovu, navštevoval tiež prednášky z hudobnej vedy. Vysokoškolské štúdium ukončil roku 1949 ešte pred jeho ukončením stal sa profesorom na Obchodnej akadémii vo Vsetíne. V školských službách pôsobil do roku 1954 a na viacerých miestach.

Roku 1954 si V. Dvořák založil rodinu, prišiel do Bratislavy a stal sa pracovníkom Univerzitnej knižnice. Bratislava sa stala jeho trvalým bydliskom a Univerzitná knižnica trvalým pracoviskom. Jej pracovníkom bol až do ukončenia činnnej služby a odchodu na dôchodok.

Uplatniť sa v Univerzitnej knižnici mu umožnila jeho hudobno-pedagogická a hudobnovedná kvalifikácia. (Knihovnícku kvalifikáciu si neskôr (roku 1960) doplnil postgraduálnym štúdiom na Katedre knihovníctva Filozofickej fakulty Univerzity Komenského.) Nastúpil na miesto hudobného referenta v katalogizačnom oddelení, s hlavnou náplňou katalogizovať literatúru z odboru hudby a s črtajúcim sa komplexom úloh,

ktoré sa naplno rozvinuli v nasledujúcich rokoch. Boli zacielené na vybudovanie špecializovaného pracoviska, v ktorom sa bude sústreďovať práca s hudobnými dokumentmi a informáciami – hudobného kabinetu.

Nasledujúcich 14 rokov činnosti V. Dvořáka (1954 – 1968) bolo vyplnených prácou na týchto úlohách; pracoval na nich sám, neskôr s jedným – dvoma ďalšími spolupracovníkmi. Išlo predovšetkým o budovanie informačného fondu hudobného kabinetu (špecializovaných katalógov hudobní, gramoplastní, muzikologickej literatúry, príručnej knižnice muzikologickej literatúry a partitúr, technických zariadení na reprodukciu hudobných dokumentov – v kabinete sa sústreďoval fond gramoplastní), pričom priebežnou úlohou zostávala systematická katalogizácia nových prírastkov knižničného fondu a s ňou spojená úprava, resp. novelizácia používaného triedenia. Spolu s knihovníckym spracovaním hudobných fondov sa vykonával (v rámci kapacitných možností) ich výskum a prezentácia; takto napr. V. Dvořák spracoval publikáciu *Hudobná pozostalost' Miloša Ruppeldta v Univerzitetnej knižnici v Bratislave* (1967); spolupracoval tiež na *Súpise hudobných periodík v Univerzitetnej knižnici v Bratislave* (1966). Popri uspokojovaní bezprostredných požiadaviek používateľov sa významne rozvinuli iniciatívne poskytované služby – tvorba menších odporúčajúcich bibliografií (o hudobných skladateľoch, resp. na iné aktuálne témy; boli určené aj ako pomôcka pre prácu knižníc), besedy a prednášky s prehrávkami a výkladom hudobných diel, výstavy. Okrem služieb pre používateľskú verejnú orientoval V. Dvořák činnosť hudobného kabinetu na pomoc knižniciam a knihovníkom pri práci s hudobnými dokumentmi, ktorá sa len začínala rozvíjať; venoval tomu priestor aj vo svojej publikačnej činnosti. (Spomenieme napr. jeho stať *Gramofónová platňa v knižnici: menný a vecný popis, uloženie platní*, publikovanú roku 1959 v Knižničnom zborníku). Pre kabinet plánoval aj nové, dôstojné priestory v rekonštruovanom Lisztovom pavilóne. Pod vedením V. Dvořáka sa hudobný kabinet Univerzitetnej knižnice stal nepostrádateľným pre bádateľov, hudobných pedagógov a študentov a vďaka širšie orientovanej kultúrno-výchovnej činnosti sa dostal aj do povedomia širšej verejnosti. Pre knihovníkov a knižnice sa stal neformálnym metodickým strediskom, kde mohli čerpať informácie a poznatky, rady a odporúčania pre svoju prácu, pre zriaďovanie a činnosť hudobných kútikov, referátov a oddelení. Nadviazala sa tiež spolupráca s inými pracoviskami príbuzného zamerania (v Slovenskom národnom múzeu, v Akadémii vied, rozhlase a pod.).

Hudobnému kabinetu venoval V. Dvořák mimoriadnu pozornosť aj potom, keď sa stal vedúcim referentského oddelenia. Riadil a usmerňoval jeho činnosť a snažil sa vytvárať pre ňu podmienky z pozície vedúceho organizačného útvaru, ktorého sa stal hudobný kabinet súčasťou, ako aj z pozícií, ktoré zastával v odborných knihovníckych orgánoch. Napokon, po 16 rokoch vykonávania funkcie vedúceho referentského oddelenia, v tom čase už s názvom bibliograficko-informačný odbor sa, už ako emeritný pracovník, do hudobného kabinetu nakrátko (roku 1985) vrátil.

Za vedúceho referentského oddelenia bol V. Dvořák vymenovaný roku 1968. Zastal tak na čele jedného z najväčších a svojim významom kľúčových organizačných útvarov Univerzitnej knižnice. Združovali sa v ňom viaceré špecializované pracoviská a rozmanité odborné činnosti, s vysokým podielom výskumnej práce a edičnej prezentácie, s viacerými celoslovenskými úlohami. Základnú zložku, podľa ktorej dostalo oddelenie aj svoj názov, predstavovali odborné referáty, v ktorých sa na vedno-odborovom princípe sústreďovali všetky knižničné činnosti, akvizíciou počnúc, cez katalogizáciu, bibliografickú činnosť, informačné a poradenské služby, prezentačné aktivity (výstavy a pod.). V čase príchodu V. Dvořáka na post vedúceho oddelenia uplynulo päť rokov od ich zriadenia – boli tu teda už isté skúsenosti, no zároveň sa črtal aj rad nových úloh spojených s ich efektívnym fungovaním, ďalším rozvojom a prehĺbovaním ich činnosti. Azda najrozsiahlejšou a aj najnáročnejšou úlohou bolo zavedenie nového klasifikačného systému pre systematickú katalogizáciu – knihovnícko-bibliografického triedenia (KBT), produktu Štátnej Leninevej knižnice v Moskve. Pre triedenie s 28 základnými triedami bolo treba do slovenčiny preložiť tabuľky (v rámci jednej základnej triedy nezriedka aj niekoľko zväzkov), modifikovať (aplikovať) ich na podmienky slovenských knižníc, vypracovať k nim registre, podľa nového triedenia reklasifikovať čitateľské katalógy. Išlo o náročnú úlohu, ktorá sa v čase príchodu V. Dvořáka iba rozbíhala (sám sa na nej podieľal ešte v hudobnom kabinete). Vzhľadom na svoju obsahovú náročnosť i na predpokladané širšie využitie v slovenských knižniciach bola táto úloha zaradená do plánu výskumu rezortu ministerstva kultúry; ukončená bola až začiatkom 80. rokov (v katalogizačnej praxi Univerzitnej knižnice sa KBT používalo do roku 1987). Navyše, od polovice 70. rokov sa na systematickú klasifikáciu zahraničnej literatúry začal používať ako paralelný aj ďalší triediaci systém – medzinárodné desatinné triedenie (vyžadovalo to opäť zvládnuť metódu práce s ním). Na referentský systém nadväzovalo aj rozvinutie bibliografickej činnosti a prechod od jej odporúčajúcich foriem na tvorbu odborných bibliografií (odborových, tematických a personálnych), rozvinutie rešeršnej činnosti a ďalších druhov informačných služieb, propagácia fondov knižnice prostredníctvom špecializovaných výstav a i.

Základný výskum na pôde oddelenia, v podobe celoslovenských úloh, bol zakotvený na pracovisku retrospektívnej bibliografie (výskum tzv. nepravých periodík a ich spracúvanie pre slovenskú národnú retrospektívnu bibliografiu) a v kabinete rukopisov starých a vzácných tlačí (výskum prvotlačí – inkunábul na Slovensku, inkunábul zo Slovenska v zahraničných inštitúciách a tvorba ich katalógov – čiastkových a súborného); výskum rukopisov a starých tlačí vo fondoch Univerzitnej knižnice a niektoré ďalšie úlohy sa riešili na úrovni ústavného výskumu. V oddelení sa zabezpečoval aj výkon niektorých ďalších celoslovenských funkcií Univerzitnej knižnice: z nich najvýznamnejšia bola funkcia depozitnej knižnice OSN a UNESCO. Tento fond sa systematicky propagoval výsta-

vami a výstavkami, roku 1977 sa začalo vydávať informačné periodikum *Bulletin Depozitnej knižnice OSN a UNESCO pri Univerzitetnej knižnici v Bratislave*. Okrem toho sa v oddelení pripravoval celoslovenský *Súpis literárnych rešerší zostavených v slovenských vedeckých knižniciach*, zabezpečovalo sa zastúpenie Univerzitetnej knižnice v koordinačnej rade pre bibliografiu a i. Oddelenie priebežne organizovalo odborné podujatia – semináre, konferencie a pod.; z nich azda najnáročnejšia bola príprava medzinárodnej porady o selekčných jazykoch (1979).

Načrtnutý okruh činností a úloh referentského, resp. bibliograficko-informačného oddelenia, ktoré V. Dvořák ako vedúci tohto oddelenia musel zabezpečovať, koordinovať a usmerňovať, nemá byť akýmsi ich taxatívnym výpočtom; uviedla som ich len so zámerom poukázať na šírku záberu a náročnosť jeho riadiacej práce. Zvládal ju a vykonával nepochybne dobre. Nebol typom autoritatívneho vedúceho, dokázal si však získať prirodzenú autoritu u svojich pracovníkov a spokojnosť s dosahovanými výsledkami u nadriadených. O tejto spokojnosti svedčí aj fakt, že roku 1977 bol vybraný na dočasnú prácu (zastupovanie) v oddelení knižníc na ministerstve kultúry, kde sa veľmi dobre uviedol. Pre anonymné udanie o jeho činnosti v Bratskej jednote baptistov musel pôsobenie na ministerstve predčasne ukončiť; vrátil sa do Univerzitetnej knižnice na svoje miesto vedúceho bibliograficko-informačného oddelenia.

Ako vedúci pracovník Univerzitetnej knižnice bol V. Dvořák členom stálych poradných a pracovných orgánov knižnice – gremiálnej rady, operatívnej porady, oponentskej rady, edičnej rady, pracoval v redakčných radách periodík vydávaných UKB i v komisiách vytvorených ad hoc. Za súčasť svojich povinností a úloh pokladal prezentáciu a propagáciu Univerzitetnej knižnice. Po celý čas svojho pôsobenia sa širšie zapájal do pracovného i spoločenského života knižnice. Aktívne pracoval v odborovej organizácii, začas ako jej predseda.

Pracovný a odborný profil V. Dvořáka – knihovníka významne dotvára jeho činnosť vo vrcholných knihovníckych orgánoch, napospol hudobného zamerania. Bol členom vedeckej rady pre Súborný hudobný katalóg ČSSR a členom redakčnej rady pre Slovenský katalóg hudobných pamiatok. Keď sa roku 1966 pri Slovenskej knižničnej rade vytvorila komisia hudobných knižníc, stal sa jej prvým predsedom; súčasne sa stal členom sekcie hudobných knižníc pri celoštátnej Ústrednej knižničnej rade. Činnosť týchto orgánov bola zameraná na podporu vzniku hudobných pracovísk v knižniciach, výchovu pracovníkov pre tieto pracoviská, rozvoj spolupráce s orgánmi príbuzného zamerania na Slovensku a v Československu a s Medzinárodnou asociáciou hudobných knižníc (AIBM – IAML); po reorganizácii Slovenskej knižničnej rady v roku 1969 sa tieto aktivity preniesli na pôdu novovzniknutého Zväzu slovenských knihovníkov a informatikov a jeho komisie pre hudobné knižnice. Významným medzníkom v rozvoji medzinárodnej spolupráce sa stalo vytvorenie česko-

slovenskej skupiny AIBM v roku 1971. Na jej čele stál ako predseda V. Dvořák a túto funkciu vykonával desať rokov (1971 – 1980). Skupina pod jeho vedením rozvíjala spoluprácu s asociáciou ako celkom i jej jednotlivými národnými členmi, sprostredkúvala vzájomnú výmenu skúseností a zúčastňovala sa na odborných podujatiach; sama usporiadala roku 1974 medzinárodné sympóziu predstaviteľov hudobnodokumentačných inštitúcií na Slovensku. Zakrátko po skončení funkčného obdobia V. Dvořáka ako predsedu čs. skupiny AIBM bol zvolený za predsedu komisie pre hudobné knižnice ZSKI. Práca komisie pod jeho vedením sa celkove zintenzívnila a nadobudla systematický charakter; k jej významným aktivitám patrili každoročne organizované semináre pre hudobných knihovníkov. Komisiu viedol až do roku 1986, kedy definitívne ukončil svoje vyše tridsaťročné pôsobenie na poli knihovníctva.

Na tomto poli vykonal V. Dvořák veľa záslužnej práce, v rámci svojej inštitúcie – Univerzitetnej knižnice i s širokým presahom za tento inštitucionálny rámec. Táto práca sa odzrkadľuje v samotnej publikačnej činnosti V. Dvořáka. Jej obraz, načrtnutý v tomto príspevku, nie je zďaleka vyčerpávajúci; napriek tomu vyvoláva uznanie a obdiv. Ocenenia za ňu sa mu dostalo formou ústavných vyznamenaní a ocenení, rezortného vyznamenanania *Vzorný pracovník kultúry* (1973), *Čestného uznania Zväzu slovenských knihovníkov a informatikov* (1987).

Po odchode zo služieb Univerzitetnej knižnice sa V. Dvořák naplno venoval práci v Bratskej jednote baptistov, v ktorej bol vlastne činný po celý svoj život. Bol aktívnym členom zboru, dirigentom jeho spevokolu, pre ktorý aj napísal a skomponoval väčšinu svojich piesní. Bol tajomníkom Rady BJB a v roku 1986 – 2008 šéfredaktorom časopisu BJB *Rozsieváč*, do ktorého dlhé roky prispieval (uverejnil tu vyše 350 pôvodných príspevkov a desať prekladov). Na vydanie pripravil dejiny baptistov na Slovensku (*Niesli svetlo evanjelia*, 1988).

Profesor Vladimír Dvořák prežil plnohodnotný život, vyplnený zmysluplnou a prospešnou prácou. Pri jeho odchode si s uznaním a vďakou pripomíname osobitne jeho prácu pre slovenské knihovníctvo a s úctou sa skláňame pred jeho pamiatkou.

Základná literatúra

- 1) DUKA-ZÓLYOMIOVÁ, Emese: Nestor hudobného knihovníctva na Slovensku Vladimír Dvořák 80-ročný. In: *Knižnica*. Roč. 4, č. 10 (2003), s. 509 – 510. ISSN 1335-7026.
- 2) FIRČÁKOVÁ, Kamila: Vladimír Dvořák – knihovník a bibliograf : príspevok k personálnej bibliografii. In: *Aktuality : informácie z knižničnej a informačnej vedy a praxe*. – Č. 1 (2003), s. 49 – 61. ISSN 1335-5066.

- 3) DVOŘÁK, Vladimír: *Hľadajte najprv Božie kráľovstvo.*/ Sest. Ružena Dvořáková. Kojetín: JM Art Design, 2009. 134 s. ISBN 978-80-254-6006-1. Výber z prác duchovného zamerania. Na s. 9 – 24 autobiografia V. Dvořáka (Môj životopis); na s. 110 – 127 bibliografia prác Vladimíra Dvořáka v časopise Rozsieváč a príspevkov o ňom (sprac. Kamila Fircáková).

Mgr. Kamila Fircáková

PODUJATIA USKUTOČNENÉ V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI V BRATISLAVE v 1. polroku 2011

J A N U Á R

13. 1. 2011

MICHAIL IVANOVIČ GLINKA: RUSLAN A ĽUDMILA (1. časť)

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

18. 1. 2011

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby. Časť šiesta

Téma: **Hľadanie dokonalého jazyka**

Eva Palkovičová, prekladateľka

Igor Farkaš, odborník na umelú inteligenciu a neurovedy,

Juraj Bány, teológ, šéf tímu ekumenického prekladu Biblie

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Súčasťou podujatia bola ochutnávka čajov v podaní čajmajstrov z Tea4u

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

25. 1. 2011

SLOVO KU KNIHE – Marisa Madieri: Vodovozelená

Prezentácia za účasti prekladateľa a manžela autorky

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

26. 1. 2011

SYSTEMATICKÁ OBNOVA AUDIOVIZUÁLNEHO DEDIČSTVA SLOVENSKEHO FILMOVÉHO ÚSTAVU

Workshop spojený s prezentáciou informačného systému SK CINEMA

Usporiadateľ: Slovenský filmový ústav

27. 1. 2011

HOLOKAUST

Stretnutie pri príležitosti Medzinárodného dňa spomienky na obeť holokaustu

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Nadácia Milana Šimečku

27. 1. 2011

SLOVO KU KNIHE

Antonello Biagini – Miroslav Musil: **Milan Rastislav Štefánik**

vo svetle talianskych archívov

Prezentácia knihy za účasti autorov

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky – Diplomatické múzeum, Veľvyslanectvo Talianskej republiky v Slovenskej republike, Taliansky kultúrny inštitút v Bratislave, Nadácia pre záchranu kultúrneho dedičstva

F E B R U Á R

10. 2. 2011

MICHAIL IVANOVIČ GLINKA:

RUSLAN A EUDMILA (2. časť)

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

10. 2. 2011

SLOVO KU KNIHE

Marián Tkáč: Turzovci

Prezentácia knihy o osudoch jedného z najvýznamnejších rodov v strednej Európe od konca 15. storočia do prvej štvrtiny 17. storočia, spojená s autogramiádou

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Vydavateľstvo Post scriptum

15. 2. 2011

FOTO ROKA 2010. Cena Nadácie VÚB pre mladých fotografov

Výstava fotografií zo súťaže

Usporiadatelia: Nadácia VÚB, Univerzitná knižnica v Bratislave

17. 2. 2011

SALÓN U LISZTA

Tália na vidieku

Štyridsiata tretia časť programového cyklu

Účinkovali: Ján Greššo, riaditeľ Divadla Andreja Bagara, Nitra, Emil Nedielka, riaditeľ Divadla Jána Palárika, Trnava, František Výrostko, riaditeľ Komorného divadla, Martin

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

28. 2. 2011

**MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A ICH SPOLUPRÁCA
V OBLASTI MEDZINÁRODNEJ BEZPEČNOSTI**

I. časť

Informačno-vzdelávacie podujatie pre študentov

František Škvrnda, Ekonomická univerzita Bratislava

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica
NATO

M A R E C

7. 3. 2011

**MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A ICH SPOLUPRÁCA
V OBLASTI MEDZINÁRODNEJ BEZPEČNOSTI**

II. časť

Informačno-vzdelávacie podujatie pre študentov

František Škvrnda, Ekonomická univerzita Bratislava

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica
NATO

7. 3. 2011

MAJÚ SA ŽENY RADY?

O jedinečnosti a výnimočnosti žien pri príležitosti ich medzinárodného
dňa

Prednášala Janette Šimková, life kouč

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a doku-
mentačné stredisko UNESCO

10. 3. 2011

VINCENZO BELLINI: LA SONNAMBULA

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne
centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen
Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

14. 3. 2011 – 1. 4. 2011

KNIHY DIVADELNÉHO ÚSTAVU

400 publikácií o divadelnom umení, ktoré Divadelný ústav vydal počas
50-ročnej činnosti

Usporiadatelia: Divadelný ústav v Bratislave, Univerzitná knižnica v Bra-
tislave

15. 3. 2011

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby. Časť siedma

Téma: Na ceste

Dušan Dušek, spisovateľ, scenárista, pedagóg

Ľuboš Fellner, lekár, cestovateľ; Eugen Gindl, spisovateľ, publicista

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Súčasťou podujatia bola ochutnávka čajov v podaní čajmajstrov z literárnej čajovne Avra-keh-dabra

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

16. 3. 2011

AKO ZNIŽOVAŤ CHUDOBU? POMOC, KTORÁ FUNGUJE

David Hulme, The University of Manchester (GB)

Prednáška spojená s diskusiou a prezentáciou dobrovoľníckych aktivít mimovládnych rozvojových organizácií bola súčasťou medzinárodného cyklu "Kapuscinski Lectures"

Usporiadatelia: Platforma mimovládnych rozvojových organizácií, Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, Rozvojový program Organizácie spojených národov (UNDP)

17. 3. 2011

KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ĽUDOVÚ KULTÚRU

Ročný odpočet činnosti Koordinačného centra tradičnej ľudovej kultúry pri SLUK-u

Usporiadateľ: Slovenský ľudový umelecký kolektív

21. 3. 2011

RABÍNDRANÁTH THÁKUR

Prednáška Kamily Polákovej-Hermannovej o indickom básnikovi, filozofovi a dramatikovi pri príležitosti 150. výročia jeho narodenia, 70. výročia úmrtia a Svetového dňa poézie

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Kultúrna asociácia Nová Akropolis

24. 3. 2011

CHRISTIAN ZILLNER: SPIEGELFELD

Z rodinného veršovaného eposu čítal autor, rakúsky spisovateľ a maliar

Usporiadatelia: Rakúske kultúrne fórum v Bratislave, Univerzitná knižnica v Bratislave – Rakúska knižnica

28. 3. – 3. 4. 2011

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC

12. ročník tradičného celoslovenského podujatia

31. 3. 2011

DIGITALES FORUM MITTEL- UND OSTEUROPA

Výročné zasadnutie správnej rady

Usporiadateľ: Digitales Forum Mittel- und Osteuropa, Univerzitná knižnica v Bratislave

A P R Í L

28. 3. – 3. 4. 2011

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC

12. ročník tradičného celoslovenského podujatia

6. 4. 2011

MIESTO ALTERNATÍVNEJ MEDICÍNY V ŽIVOTE SÚČASNÉHO ČLOVEKA

Slavomír Belcák, lekár, špecialista na tradičnú čínsku medicínu a akupunktúru; Beáta Hlohovská, etikoterapeutka, poradkyňa v oblasti zdravého životného štýlu; Ružena Novotová, homeopatka

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Klinika alternatívnej medicíny Terra Medica

Podujatie sa uskutočnilo pri príležitosti Svetového dňa zdravia

7. 4. – 29. 4. 2011

POKLADY MÔJHO SRDCA

Fotografická výstava pamiatok obnovených s podporou Nadácie VÚB

Usporiadatelia: Nadácia VÚB, Univerzitná knižnica v Bratislave

7. 4. 2011

ŽIVÁ VĚDA

Za otvorené a kritické poznávanie

Diskusia o aktuálnom stave spoločenských a humanitných vied na Slovensku

Predstavenie platformy ŽIVÁ VĚDA a vystúpenia na témy: financovanie, štandardy hodnotenia kvality výstupov, motivácia mladých vedcov, vzťah spoločenských a humanitných vied k prírodným a technickým vedám, súťaživosť a konkurencia vo vede, zmysel vedy, postavenie vedcov v spoločnosti a pod.

Miroslav Tížik, FiFUK Bratislava, SÚ SAV; Dušan Deák, FiF UCM Trnava; Ivan Lacko, FiFUK Bratislava; Bohdan Ulašín, FiFUK Bratislava

Moderátor diskusie: Peter Javůrek, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Platforma ŽIVÁ VĚDA

8. 4. 2011

BIBLIOROMA: RÓMOVIA NA SLOVENSKU A KNIŽNICE

Pohľad na národnostne zameranú knižnicu

Usporiadatelia: Občianske združenie Romano kher – Rómsky dom,
Univerzitná knižnica v Bratislave

11. 4. 2011

RAKÚSKA LITERATÚRA PRE DETI A MLÁDEŽ

Ernst Seibert, Institut für Germanistik, Wien,

Marianne Gruber, prezidentka Österreichische Gesellschaft für Literatur,

Andrea Mikulášová, vedúca Katedry nemeckého jazyka a literatúry

PdFUK

Moderoval Jozef Tancer, germanista a historik

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Rakúska knižnica,
Rakúske kultúrne fórum v Bratislave

12. 4. 2011

**DLHODOBÁ OCHRANA DIGITÁLNEHO KULTÚRNEHO
DEDIČSTVA**

Systémy na správu a dlhodobú ochranu údajov, výber systému front end

Steve Knight, National Library of New Zealand;

Eliška Pavlásková, Multidata Praha; Martin Vojnar, Multidata Praha

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Multidata Praha, s.r.o.

13. 4. 2011

MAGICKÝ EGYPT

Prednáška Kamily Polákovej-Hermannovej o Egypte, jednej z najväčších
kultúr histórie

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a doku-
mentačné stredisko UNESCO, Kultúrna asociácia Nová Akropolis

14. 4. 2011

**MODERNÉ TECHNOLOGIE V SPRÍSTUPŇOVANÍ ELEKTRO-
NICKÝCH INFORMAČNÝCH ZDROJOV**

Prednášal Ladislav Svršek

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Albertina icome
Bratislava, s.r.o.

14. 4. 2011

GAETANO DONIZETTI: LUCREZIA BORGIA

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne
centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen
Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

20. 4. 2011

SLOVO KU KNIHE

Ondrej Herec: Dobre organizovaný netvor

Prezentácia dvoch esejí zakladateľa slovenskej teórie modernej fantastiky

Za účasti autora moderoval Ladislav Hohoš

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Futurologická spoločnosť na Slovensku

20. 4. 2011

SLOVO KU KNIHE

Martin Štefánik – Ján Lukačka a kol.: Lexikon stredovekých miest na Slovensku

Prezentáciu za účasti autorov moderoval Slavomír Michálek

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

27. 4. 2011

AUSTRALIAN EduSUMMIT 2011

Veľtrh pracovných a študijných pobytov, prezentácia austrálskych škôl

Prednášali Patrick Kolář a Michal Šesták

Usporiadateľ: Australia Online, s.r.o.

27. 4. 2011

SLOVENSKO: INOVÁCIE A KONKURENCIESCHOPNOSŤ

Workshop

Usporiadateľ: Nadácia Liberálna spoločnosť

28. 4. 2011

SALÓN U LISZTA

V Skalici na rínku ...

Štyridsiata štvrtá časť programového projektu, venovaná 110. výročiu narodenia a 30. výročiu úmrtia speváka a hudobného pedagóga Janka Blaha

Eva Blahová, profesorka operného spevu, dcéra Janka Blaha; Helena Jurasovová, choreografka, umelecká riaditeľka DFS Vienok, dcéra Janka Blaha; Peter Dvorský, riaditeľ Opery SND; Jaroslav Blaho, divadelný a operný historik

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

M Á J

4. 5. 2011

KARPATSKÉ BUKOVÉ PRALESY NA ZOZNAME SVETOVÉHO DEDIČSTVA UNESCO

Viliam Pichler, Slovenská technická univerzita Zvolen

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Lesnícka fakulta STU, Zvolen

5. 5. 2011

NÁSTROJE NA INFORMAČNÝ PRIESKUM

Znalostné vyhľadávanie, kategorizácia a extrakcia informácií

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

6. 5. 2011

KONTRABASOVÉ SOIRÉE

Koncert pre violončelo (v úprave pre kontrabas a klavír)

Filip Jaro – kontrabas, Xénia Ljubimová – klavír

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet

7. 5. 2011

GATEWAY – YOUR NEW MATURITA SOLUTION

Seminár pre učiteľov anglického jazyka s autorom učebnice angličtiny na prípravu k maturite

Seminár viedol David Spencer

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet

10. 5. 2011

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby. Časť ôsma

Téma: Na ceste domov (venované pamiatke Deža Ursinyho)

Ivan Štrpka, básnik, textár; Peter Krištúfek, prozaik, filmový režisér

Marián Jaslovský, hudobník

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Súčasťou podujatia bola ochutnávka čajov v podaní čajmajstrov z literárnej čajovne Avra-keh-dabra

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

10. 5. – 27. 5. 2011

**SVEDECTVÁ VEDECKÉHO A LITERÁRNEHO ŽIVOTA
NA SLOVENSKU NA STRÁNKACH ALMANACHOV
A ROČENIEK DO ROKU 1918**

Výstava špecifických tlačенých médií s výsledkami vedeckých bádání

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

12. 5. 2011

**ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE
CENTRÁ ŠKÔL**

5. medzinárodná konferencia

Usporiadateľ: Slovenská pedagogická knižnica

12. 5. 2011

GIACOMO PUCCINI: MADAM BUTTERFLY

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

12. 5. 2011

ŽIVÁ VĚDA

Za otvorené a kritické poznávanie

Druhá časť diskusie o aktuálnom stave spoločenských a humanitných vied na Slovensku. Meranie výkonov a kvality výstupov v spoločenských a humanitných vedách

Peter Sýkora, Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Ľubica Kobová, Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Miroslav Urban, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Moderátor diskusie: Peter Javůrek, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Platforma ŽIVÁ VĚDA

17. 5. 2011

STRETNUTIE PREZIDENTKY IFLA ELLEN TISE S KNIHOVNÍKMI

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

17. 5. 2011

**FUNDRAISING (v prvej línii): AKO ZVÝŠIŤ EFEKTIVITU VAŠEJ
KNIŽNICE A ZÍSKAŤ STÚPENCOV JEJ AKTIVÍT A ZÁUJMOV**

Stretnutie s Robertou Stevens, prezidentkou ALA – American Library Association

Usporiadateľ: Spolok slovenských knihovníkov

17. 5. 2011

NOMEN OMEN

Dotyky s osobnosťami. Časť tretia

Úsmevy a slzy

Literárno-hudobný program pri príležitosti 130. výročia narodenia Mikuláša Schneidera-Trnavského, slovenského skladateľa, dirigenta a hudobného pedagóga

Účinkovali: Emília Došeková, Božena Ferancová, Ivan Ožvát, Dušan Stankovský

Scenár a réžia: Emília Došeková

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

19. 5. 2011

ČLOVEK A BIOSFÉRA

Prednáška Júliusa Oszlányiho, riaditeľa Ústavu krajinnej ekológie SAV o dôležitosti uchovania genetickej, druhovej a ekosystémovej rozmanitosti
Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

25. 5. 2011

SLÁVNOSTNÉ VYHODNOTENIE III. ROČNÍKA INTERAKTÍVNEJ KONFERENCIE MLADÝCH VEDCOV

Usporiadateľ: Občianske združenie PREVEDA, Banská Bystrica

25. 5. 2011

ANASOFT LITERA FEST

Autorské čítanie z finálových prác v rámci šiesteho ročníka literárneho festivalu

Pavel Vilikovský: Pes na ceste; Peter Macsovszky: Mykať kostlivcami;
Hudobná formácia AfterPhurikane

Usporiadatelia: Občianske združenie ars_litera, Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

26. 5. 2011

SALÓN U LISZTA

Paneurópska únia

Štyridsiata piata časť programového projektu

Anna Záborská, medzinárodná podpredsedníčka Paneurópskej únie, poslankyňa Európskeho parlamentu; Ján Klepáč, predseda Paneurópskej únie na Slovensku; Juraj Alner, generálny tajomník Paneurópskej únie na Slovensku, publicista; Žofia Jakubová, predsedníčka Paneurópskej mláďže na Slovensku

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

30. 5. 2011

VEREJNÝ ODPOČET plnenia prioritných úloh UKB za rok 2010

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

30. 5. 2011

PO STOPÁCH STARÝCH AMERICKÝCH KULTÚR – AZTÉKOVIA

Prednáška Viktórie Búdovej z cyklu „Spoznávame staré kultúry“

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Kultúrna asociácia Nová Akropolis

31. 5. 2011

POCTA VLADIMÍROVI OLERÍNYSMU

Slávnostný večer pri príležitosti 90. výročia narodenia významného slovenského literárneho historika a prekladateľa zo španielskej a portugalskej literatúry

Jeho Excelencia José Ángel López Jorrín, veľvyslanec Španielskeho kráľovstva v Slovenskej republike; Vladimír Oleríny, slovenský prekladateľ a literárny historik; Eva Palkovičová, prekladateľka, vysokoškolská učiteľka; Roman Brat, spisovateľ, moderátor podujatia

Usporiadatelia: Veľvyslanectvo Španielskeho kráľovstva v Slovenskej republike, Slovenská spoločnosť prekladateľov umeleckej literatúry Slovenská asociácia učiteľov španielčiny, Asociácia Mosaico

J Ú N

2. 6. – 17. 6. 2011

MÍENIKY CHÉMIE

Výstava pri príležitosti Medzinárodného roka chémie, vyhláseného Organizáciou spojených národov

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Slovenská chemická spoločnosť

3. 6. 2011

VODA V URBANIZOVANOM PROSTREDÍ

Medzinárodný seminár

Mohammed Larbi Bouguerra (F/TN), James Wescoat (ET), Michael Rowan (GB), Martin Kováč (SK), Zuzana Hudeková (SK), Anna Dobrucká (SK), Martina Paulíková (SK)

Usporiadatelia: Národný Trust n.o., Regionálne environmentálne centrum Slovensko

Seminár bol súčasťou podujatia „Víkend historických parkov a záhrad Bratislavy“

4. 6. 2011

VÍKEND HISTORICKÝCH PARKOV A ZÁHRAD BRATISLAVY

Slávnostné otvorenie podujatia

Jakub Rizman (harfa)

Usporiadatelia: Národný Trust n.o., Regionálne environmentálne centrum Slovensko, Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

5. 6. 2011

MIESTA STRETNUTÍ KAMILA PETERAJA

Stretnutie s populárnym básnikom a textárom, moderovala Zora Pauliniová

Podujatie bolo súčasťou projektu „Víkend historických parkov a záhrad Bratislavy“

Usporiadatelia: Národný Trust n.o., Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

6. 6. –7. 6. 2011

BRATISLAVSKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DNI 2011

Cyklický knihovnícky seminár v rámci projektu KIS3G

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Slovenská národná knižnica, Martin

6. 6. 2011

DOSTUPNOSŤ A VYUŽÍVANIE ELEKTRONICKÝCH ZDROJOV NA SLOVENSKU

Seminár

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

7. 6.

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby. Časť deviatea

Šíriteľa slova

Daniel Pastirčák, básnik, kazateľ; Ján Šifra, marketingový konzultant;

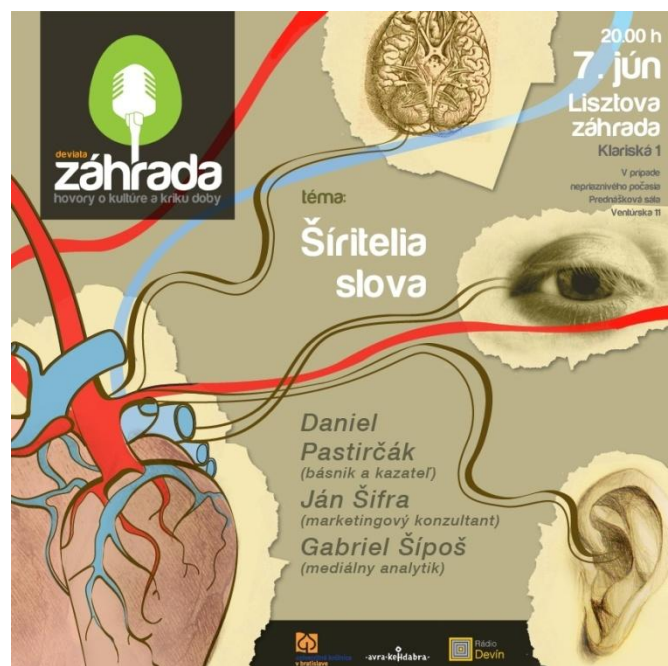
Gabriel Šípoš, mediálny analytik, riaditeľ Transparency International Slovensko

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková

Súčasťou podujatia bola ochutnávka čajov v podaní čajmajstrov

z literárnej čajovne Avra-keh-dabra

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

9. 6. 2011

**GIUSEPPE FORTUNINO FRANCESCO VERDI: SIMON BOCCA-
NEGRA**

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

10. 6. 2011

VOKÁLNO-INŠTRUMENTÁLNY KONCERT študentov

Konzervatória v Bratislave

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet, Konzervatórium v Bratislave

15. 6. 2011

MAYOVIA – STAVITELIA PYRAMÍD

Mayské symboly, poňatie Univerza a človeka, stavby a kalendár

Druhá prednáška z cyklu „Po stopách starých amerických kultúr“

Tomáš Polák, Kultúrna asociácia Nová Akropolis

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Kultúrna asociácia Nová Akropolis

16. 6. 2011

GLOBALS & LOCALS IN CREATIVE DIALOGUE

V rámci záverečného podujatia dvojročného európskeho projektu

„Poradenstvo pre migrantov a navrátilcov“, vystúpili zástupcovia partnerských inštitúcií z Holandska, Grécka, Cypru, Veľkej Británie a Českej republiky

Usporiadateľ: Yeminee, s.r.o

16. 6. 2011

NOMEN OMEN – dotyky s osobnosťami

Štvrtá časť programového projektu ... **ako víno !**

Poetický večer pri príležitosti nedožitých 75-tych narodenín slovenského spisovateľa Vincenta Šikulu

Účinkovali: Veronika Šikulová, Rebeka Poláková, Marián Geišberg, Boris Lenko, Roman Féder

Scenár a réžia: Peter Zemaník

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

20. 6. – 8. 7. 2011

ČIERNA HORA – PÄŤ ROKOV SAMOSTATNOSTI

Výstava fotografií pri príležitosti piateho výročia vyhlásenia nezávislosti nového štátu na Balkáne

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO, Nelson Services, s.r.o.

23. 6. - 26. 8. 2011

SOCHA A OBJEKT XVI

Expozície v rámci XVI. ročníka medzinárodného projektu

Eduard Tauss (A) – objekty

Mária Rudavská (SK), Andrej Rudavský (SK)

– sochy

Usporiadatelia: Agentúra Artlines, Mestská

časť Bratislava – Staré Mesto

ARTS, Združenie pre rozvoj a šírenie umenia,

Univerzitná knižnica v Bratislave –

Multifunkčné kultúrne centrum

Andrej Rudavský: Vierozvestovia
1998, (bronz), 210 cm

28. 6. 2011

DÁMY U LISZTA

Koncert Dámskeho komorného orchestra pri príležitosti 40. výročia vzniku súboru a vydania nového CD

Program: Baldassare Galuppi, Johann Sebastian Bach, Antonio Lucio Vivaldi, Ivan Hrušovský, Ilja Zeljenka

Sólista: Peter Šaray - husle

Dirigovala Elena Šarayová – Kováčová

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

30. 6. 2011

SALÓN U LISZTA

Slovo o slovenskom slove

Štyridsiata šiesta časť programového projektu

Pavol Žigo, riaditeľ Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV; František Hruška, diplomat, prekladateľ, pedagóg; Jozef Dado Nagy, redaktor, moderátor

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

Názov: **BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE č. 1/2011**

Vydala: Univerzitná knižnica v Bratislave

Zodpovedný redaktor: Mgr. Tatiana Popová

Redakčná rada: Mgr. Mária Džavíková, Mgr. Kamila Fircáková,
PhDr. Dagmar Kleinová, Mgr. Tatiana Popová,
PhDr. Lýdia Sedláčková

Jazykový redaktor: PhDr. Júlia Dvorská

Rok vydania: 2011

Tlač: Univerzitná knižnica v Bratislave